

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

МИ – УКРАЇНЦІ: ЧЕСТЬ І СЛАВА НЕЗЛАМНИМ!

Збірка методичних матеріалів до проведення
свята Першого дзвоника та першого уроку у 2022-2023 навчальному році
для учнів закладів загальної середньої освіти

Черкаси
2022

ББК 74.200

Б90

Схвалено до друку Вченою радою комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради». Протокол №2 від 16.06. 2022 року.

УКЛАДАЧІ:

Бугайчук Н.В., методист з виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Добровольська Л.Н., завідувач відділу початкової освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Андросова В.О., методист відділу початкової освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Назаренко Г.А., проректор комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», доктор педагогічних наук, професор;

Мудрак Л.А., заступник директора з виховної роботи опорного закладу «Цибулівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Монастирищенської міської ради Черкаської області

Б90 Ми – українці: честь і слава незламним! Збірка методичних матеріалів до проведення свята Першого дзвоника та першого уроку у 2022-2023 навчальному році для учнів закладів загальної середньої освіти / уклад. Бугайчук Н.В., Добровольська Л.Н., Андросова В.О. Черкаси: видавництво КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2022. 72 с.

Збірка містить методичні матеріали, сучасні інтерактивні форми роботи щодо організації загальношкільного свята Першого дзвоника й проведення першого уроку для учнів закладів загальної середньої освіти у повноформатному режимі та он-лайн.

Матеріали збірки можна використовувати в освітньому процесі під час організації інших виховних заходів.

Адресовано керівникам освітніх закладів, їхнім заступникам, педагогам-організаторам, класним керівникам.

©КНЗ ЧОПОПП ЧОР, 2022.

ЗМІСТ

Вступ	4
<i>Бугайчук Н.В.</i> Урочиста лінійка.....	5
<i>Бугайчук Н.В.</i> Загальношкільне он-лайн свято. Методичний калейдоскоп....	7
<i>Бугайчук Н.В.</i> Перший урок. Інформація для натхнення.....	8
<i>Добровольська Л., Андросова В.</i> «Моя Батьківщина–горда Україна» 1 клас ..	14
<i>Підгайна І.</i> «З Україною в серці». 2-4 клас.....	21
<i>Демидова І.</i> «Україна – мій рідний край».2-4 клас.....	28
<i>Лиса Л.</i> QR-квест «Україна – це Ми!».....	37
<i>Малигіна Н.</i> QR-квест «Ми – патріоти своєї країни».....	42
<i>Бугайчук Н.</i> «Пташка зі сталі». 5 клас.....	52
<i>Бугайчук Н.</i> «Моя Україна». 6-7 клас.....	55
<i>Бугайчук Н.</i> «Історія що твориться сьогодні». 8-9 клас.....	59
<i>Бугайчук Н.</i> «Про Україну – для світу та українців у світі». 10-11 клас.....	64
Список використаних та корисних джерел.....	70

ВСТУП

Початок навчального року – святковий хвилюючий день для школярів і студентів всієї України. Традиційно 1 вересня у всіх закладах освіти України стартує новий навчальний рік. Особливе значення свято має для першокласників і першокурсників, які з нетерпінням чекають першого навчального дня і сподіваються, що він розпочнеться вчасно. Адже третій рік поспіль, спочатку через пандемію коронавірусу, а нині – через війну росії проти України – наші учні не мають доступу до повноцінного навчання. І мова не лише про очне навчання, а й про доступ навіть до он-лайн процесу.

Під час війни українська система освіти зазнала не менш потужного удару, аніж інфраструктура, дороги, мости, аеродроми та т.п. Необхідно враховувати і те, що по всій території України живуть та навчаються діти з окупованих територій. Багато сімей переселенців живуть у нетипових умовах свого існування, що змушує їх пристосовуватися до теперішнього становища. Але попри всі негаразди у кожній сім'ї переймаються долею своєї Батьківщини.

Мені ще так Вкраїна не боліла...

Так її рани в серці не пекли...

Ще так я Бога щиро не молила

За кожний клптик рідної землі!

Народе мій! Великий і красивий!

Які сини ідуть сьогодні в бій!!!

Як ангели – величні і всесильні.

Спаси їх, Боже, в небі й на землі!

Лариса Філоненко

Перше вересня святкують в кожній шкільній родині як День Знань. Він значимий для учителів, першокласників, які вперше переступають шкільний поріг, і для одинадцятикласників, які йдуть до школи востаннє. Важливо, щоб початок нового навчального року налаштував дітей на навчання, давав їм достатню мотивацію та корисні роздуми. Перший урок у новому навчальному році задає тон усьому періоду навчання, а отже, він має бути дійсно цікавим, захопливим та корисним навіть, якщо він присвячений правилам поведінки у школі під час війни.

Формування патріотизму в українському суспільстві залишається важливим як для держави, так і для системи освіти в цілому. У зв'язку з цим тема першого уроку має національно-патріотичне спрямування. Важливо так побудувати перший навчальний день у закладі освіти, щоб сама організація освітнього процесу, приклади авторитетних наставників-учителів, шкільне середовище сприяли вихованню у дітей патріотизму, глибокого розуміння історії свого народу, національної ідентичності, самобутності. Завдання педагогів полягає у тому, щоб слова «Україна», «патріотизм» набували для дитини особливого сенсу, тобто сприймалися «не лише розумом, а й серцем».

Запропоновані методичні матеріали збірки мають на меті допомогти учителю провести перший урок національно-патріотичного спрямування у класі, ознайомить із багатовіковою історією нашого народу, осмислити події, що відбуваються зараз, змусить кожного учня задуматися над своїм майбутнім. Матеріали можна використовувати в освітньому процесі і при організації виховних заходів національно-патріотичного спрямування протягом всього навчального року. Запропоновані розробки доповнені елементами візуалізації про Україну та українців, рекомендованими темами та посиланнями на Інтернет-ресурси.

**Патріотизм – серцевина
людини, основа її активної
позиції.
В. О. Сухомлинський**

♥️ УРОЧИСТА ЛІНІЙКА

Рішення про святкування урочистої лінійки і в якому форматі вирішує адміністрація кожної школи на власний розсуд, дотримуючись законодавства України і вимог воєнного стану, а саме: Закону України «Про місцеві державні адміністрації», «Про правовий режим воєнного стану», Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» 24.02.2022 №2102-ІХ, Указу Президента України від 24.02.2022 № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», Указу Президента України від 14.03.2022 № 133/2022 «Про продовження строку воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дій воєнного стану в Україні» від 15.03.2022 № 21 19-ІХ та рішення місцевої воєнної адміністрації.

У нас фактично всі роки незалежності не було ніяких директивних вказівок про обов'язковість лінійки. Водночас більшість керівників освітніх закладів вважають, що це добра традиція, і святкову лінійку 1 вересня проводять.

Очне дружне спілкування дуже важливе, а в цьому навчальному році особливо, адже діти не бачилися не лише три літні місяці, а набагато довше. За рішенням місцевої воєнної адміністрації та адміністрації навчального закладу, з дотриманням всіх норм закону та наявності бомбосховища чи укриття, які відповідатимуть усім нормам для безпечного навчання та перебування в них, було б добре розпочати свято традиційною лінійкою.

Якщо школа планує урочисту лінійку, то:

- бажано провести свято просто неба (у дворі школи або на спортивному майданчику);

- крім традиційної лінійки, заплануйте квест учням від першого класу і до одинадцятого, як пройти в укриття так, щоб це їх не налякало. Проведіть в цікавому, пізнавальному форматі навчальні інструктажі, як поводитися в укритті, та що потрібно з собою мати. Покажіть батькам, де будуть перебувати діти, в яких умовах. За необхідності залучайте батьківську громаду до облаштування та забезпечення навчальним, розважальним контентом(книги, ігри настільні, фарби, олівці і т.п.);

- варто розділити учнів різних вікових груп/класів та уникати формування скупчення людей;

- утриматися від запрошення осіб, які не є співробітниками школи (розважальних колективів, аніматорів та інших);

- захід може бути насиченим і яскравим, але краще скоротити час його проведення.

Виховний захід проводиться для всіх учнів школи і забезпечує активізацію учнів в перший навчальний день. Тому добре продуманий сценарій з проведення свята «День знань» допоможе першокласникам зрозуміти, чому необхідно отримувати знання, яку користь вони приносять їм, що треба вміти для того, щоб навчатись у школі.

♥️ **ЗАГАЛЬНОШКІЛЬНЕ ОН-ЛАЙН СВЯТО**

Методичний калейдоскоп

Організація свята в он-лайн форматі, в якому будуть задіяні і учні, і вчителі, і батьки не є зовсім новим для нас. За час пандемії вчителі освоїли форми і методи роботи в он-лайн форматі, тому:

1. Скористайтеся інтерактивною дошкою спогадів та мрій. На сервісі інтерактивної он-лайн дошки організуйте демонстрацію творчих робіт учнів, їх досягнень у найрізноманітніших напрямках та видах, згадайте минулі заходи, свята, цікаві справи. Вчителі та батьки можуть побажати дітям подальших звершень.

2. Зробіть галерею фото-спогадів, це може бути: «24 лютого в пам'яті назавжди», «Волонтерське літо 2022» і всі класні та загальношкільні справи, цікаві події з минулого навчального року.

3. Зробіть «Хмару сенсів». Зібрати хмару слів на вибір про те, яким було літо, яка наша школа, що найбільше цінують школярі в однокласниках. Використовувати он-лайн сервіс голосувань menti.com – підготувати слайд презентації. Кожен учень голосує з персонального пристрою, а результати з'являються на екрані демонстрації в Zoom.

4. Зробіть «Пам'ятні автографи (записи) на дошці». Використовуючи інтернет платформу, включити он-лайн дошку для спільного використання, на якій кожен учасник залишає свій автограф, напис, малюнок з побажаннями. Потім можна зробити скрін із записами, зберегти і роздрукувати собі на пам'ять готову картинку.

5. Проведіть «Інтерактивну (віртуальну) екскурсію». Фокус камери, рухаючись школою, може заглянути в кабінети, гардероб, їдальню, бібліотеку, спортивний та актовий зали. У кадрі можуть з'являтися директор школи, класний керівник, батьки, які вітають своїх учнів (для цього потрібно заздалегідь змонтувати відео-привітання). У віртуальну екскурсію можна вставити записи минулих років, відео-привітання різних вчителів, пісні, вірші.

6. Організуйте «Челендж із дзвінком». Змонтуйте відео, де кожен клас (учень представник з класу) разом із побажаннями передає дзвіночок іншому класу.

7. Створіть відеофільм, відеоролик. Для цього необхідно написати сценарій, роздати його всім дійовим особам. Створити заставки для фільму, дати слово ведучому, підготувати виступи директора, батьків, учнів.

8. Розпочніть перший тиждень навчання цікаво: можна домовитися зустрічатися на он-лайн уроках в однаковій кольоровій гамі, змінюючи її кожен день.

9. Караоке он-лайн. Пропонуємо заспівати пісню в прямому ефірі на он-лайн платформах (Youtube, Instagram, Zoom, Skype, Facebook).

Зважайте, що добре і з любов'ю підготовлене свято залишить безліч теплих емоцій і спогадів.

Особливу увагу приділіть внутрішньо переміщеним особам, які на сьогодні є майже у всіх закладах освіти області. Це новий виклик для нашої країни, тож важливо розуміти, як оптимально організувати підтримку таких людей у воєнний період, зокрема з точки зору освітньої підтримки. Внутрішньо переміщені особи можуть відчувати ізольованість і неприйняття зі сторони приймаючої громади. Це є перешкодою для побудови нових стосунків, тому педагогічному колективу потрібно докласти зусиль для вирішення кризи довіри, що є характерною особливістю для більшості переміщених осіб.

Адаптація переміщених осіб значною мірою залежить від готовності приймаючої громади прийняти переміщених осіб як нових членів шкільної сім'ї, а не просто тимчасових мешканців, з повагою поставитись до їхнього минулого, політичних переконань, організації побуту, мови спілкування та ін.

Кожна історія українського школяра чи вчителя – це частинка великої історії мужності української нації.

Більше інформації в групі за інтересами в ФБ «Спільна дія», яка створена для класних керівників, педагогів-організаторів та всіх педагогів Черкаської області, які переймаються питаннями національно-патріотичного виховання школярів. URL: <https://www.facebook.com/groups/743185803494412>

💙💛ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ НАТХНЕННЯ

На 2022/23 навчальний рік національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності закладів освіти та держави і суспільства в цілому щодо розвитку національної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), формування у громадян почуття патріотизму, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

💙💛На першому уроці доречно розпочати дослідницьку та освітньо-просвітницьку роботу, соціальний, екологічний, патріотичний або ін. проекти

включно з плануванням проєктної діяльності на навчальний рік. Зразки проєктів, вимоги до написання проєктів, етапи та методика їх створення і т.п. можна знайти на сайті Черкаського освітянського порталу у розділі «Колекція цифрових ресурсів» – «Науково – методичне забезпечення закладів освіти» – «Виховна робота». Залучайте учасників освітнього процесу до пошуку, охорони, збереження народної культурної спадщини України (пісні, легенди, перекази тощо). Використовуйте виховний потенціал шкільного краєзнавства, а саме:

- ✓ збереження пам'яті про захисників України;
- ✓ практичні роботи на місцевості, екскурсії, експедиції, дослідницькі проєкти та ін.;
- ✓ конкретизації теоретичних географічних знань прикладами своєї місцевості;
- ✓ орієнтуйте учнів на дослідну, суспільно корисну діяльність у рідному краї за умов її інтеграції з наукою і місцевим виробництвом.

💙💛 Урок-подорож – чудова ідея для першого уроку, подорожуйте Україною, використовуючи можливості інтернету. Лінія фронту за он-лайн картою воєнних дій. URL:<https://deepstatemap.live/#6/49.438/32.053>

Створюйте свої віртуальні мандрівки, екскурсії та експозиції. Крім того, заплануйте оновити експозиції шкільних музеїв, кімнат бойової слави з обов'язковим представленням інформації про героїв війни, волонтерів, громадян які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України, з акцентом на місцевих осіб.

💙💛 При підготовці до Першого уроку скористайтеся Інтернет-сервісом мультимедійних дидактичних вправ для навчання LearningApps.org URL: <https://learningapps.org/> Тут можна обрати категорію, для того щоб відбирати вправи за предметами. Кожну вправу можна використати як шаблон для своєї власної, наприклад, видалити зображення із прикладу і додати інші. Крім того, вправу можна вбудувати у свою веб-сторінку. Також у цьому шаблоні можна створювати вправи на відповідність в інтеграції із сервісом Google-Maps. Щоб використати усі можливості LearningApps.org потрібно створити безкоштовний обліковий запис.

💙💛 Скористайтеся матеріалами універсального уроку «Медіаграмотність під час війни: як вистояти в інформаційному потоці».

Запропонований навчальний матеріал — це алгоритм уроку, який можна провести он-лайн або в класі, щоб разом з учнями потренувати навички медіаграмотності та визначити ризики інформаційного простору під час війни.

Універсальний урок містить три етапи, кожен з яких можна провести окремо.

Етап 1. «Споживання інформації / медіа під час війни» — аналізуємо зміни у споживанні інформації, скануємо власне медіаполе.

Етап 2. «Емоції під час війни: як на нас впливають новини» — на практичному прикладі переконуємося, наскільки важливо вміти ідентифікувати й контролювати емоції.

Етап 3. «Правила споживання інформації під час війни» — обговорюємо, чому важливо перевіряти інформацію, підбиваємо підсумки, робимо висновки про споживання й поширення інформації у воєнний час.

URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1190734978407562

💙💛 Альтернатива ненависті до ворога – це любов і вивчення нашої культури, підвищення обізнаності щодо історичних подій і це плани на майбутнє, це навчання як умова розвитку і становлення особистості.

Проект WiseCow за посиланням: <https://wisecow.com.ua/about-us.html>.
Проект має 9 розділів: література, кіно, мистецтво, музика, журналістика, театр, історія, мода та соціум, а також розділ «Міста» — карта соціальних ініціатив України та афіша подій.

Унікальна Україна за посиланням. URL: <https://vsviti.com.ua/tag/unikalna-ukrajina>

Знаєм 24 – YouTube: URL: <https://cutt.ly/EJBD8H>

тризуб Великої Скіфії. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qHxX--w9iI8>

Збірка пісень «Пісні, народжені війною» (Фонограми +, -) на сайті Черкаського ОПОПП URL: <http://surl.li/crscv>

💙💛 Не використовуйте матеріали і прізвища російських авторів, композиторів, виконавців, вчених, громадських діячів і навіть дисидентів в підготовці до уроків, виховних заходів тощо.

Шукати «хороших руских» справа невдячна і не тому, що їх нема, а тому, що наразі немає сенсу – є вони, чи ні. Дізнайтеся, що таке «лагідна пропаганда», і допоки на нашій землі перебувають руські солдати, виховані на руській літературі, музиці, кіно і щодня гинуть українці, захищати таку культуру є абсолютно безглуздо і злочинно. Залиште вишукувати і аналізувати «хороших московитів» історикам на потім, коли все завершиться, і ця війна стане однією великою історією. А поки вона складається з мільйонів маленьких особистих трагедій – це зовсім некоректно і недоречно.

Ще не всі жахи війни нам відомі, нові факти та деталі ще попереду – але те, що відомо, вже за межею гуманності та цивілізованості, тому відторгнення всього, що пов'язане із росією та руськими, стане безумовним рефлексом. І справа не в наших злих намірах чи свідомому бажанні помсти. Ні. Просто все те, що ми вже побачили – неможливо «розбачити» назад, а те, що відчули - неможливо розчути.

Пропонуємо подивитися фото з Бучі, Ірпеня, Гостомеля, Кременчука – всі. Нехай це буде лише кілька фото, але потрібно знати рівень ненависті, рівень чорного антилюдського, рівень інтелектуального і фізичного каліцтва ворога, рівень такого, що мозок погано обробляє, падаючи в тривогу, біль, лють, сльози для того, щоб навчитися бути сміливими і долати в собі будь-який страх. Ми маємо подивитися своїм страхам в очі. Не бійтеся за свою психіку, вона витримає. Нам ще багато чого доведеться бачити після нашої Перемоги, розгрібаючи завали в українських містах і селах. Немає сумніву, що українська

армія переможе. Але ми також маємо бути причетними до цієї перемоги, ми маємо вистояти разом. Успішно, повноцінно, без страху та навіть в радості від усіх простих речей, притаманних людському життю. Ми поборемо ці страхи та чорноти, знаючи про них, пам'ятаючи про них, пишучи сучасну історію про них.

💙💛 Перший урок в новому навчальному році має містити в собі орієнтири, які спрямують дітей у подальшому житті, допоможуть сформувати активну громадянську позицію та патріотичні почуття. Обираючи тему, орієнтуйтеся на вік школяра й враховуйте актуальність проблематики. Доречним буде звернути увагу на місцевий матеріал, історію міста (села), школи, успішних земляків та випускників школи, які боронять Україну тощо.

Форми проведення уроку можуть бути різними: *урок-роздуми, урок-подорож, урок-екскурсія, урок-дискусія, і т.п.* Доцільно буде використати матеріали, розміщені на сайті **Черкаського освітянського порталу у розділі «Колекція цифрових ресурсів» – «Науково – методичне забезпечення закладів освіти» – «Виховна робота».** Режим доступу: <http://oipop.ed-sp.net/taxonomy/term/2552>. Важливо, щоб перший урок пройшов урочисто, з яскравими та цікавими моментами, запам'ятався учням надовго, сприяв згуртуванню колективу.

На першому уроці можна написати собі *листа-мрію, листа-обіцянку*, а на останньому уроці навчального року – прочитати і підбити підсумки року.

Створіть спільну карту-мрію **«Я і мій класний клас», «Україна понад усе».** Для цього необхідно чітко сформулювати цілі, які хочете досягти, і загадати їх. Підібрати фотографії та картинки, які максимально наближені до реальних образів. Їх можна взяти з просторів всесвітньої павутини, але краще використати творчість, намалювати мету, або її написати. Єдина пересторога для вчителів: не тисніть на дітей, хай це будуть може і не зовсім досконалі, але щирі дитячі мрії.

ОЙ У ЛУЗІ ЧЕРВОНА КАЛИНА ПОХИЛИЛАСЯ

Слова народні

Мелодія: Степана Чарнецького

Редакція: Леопольда Ященка

Ой у лузі червона калина похилилася
Чогось наша славна Україна зажурилася.
А ми тую червону калину підіймемо,
А ми нашу славну Україну, гей, гей, розвеселимо!
Марширують наші добровольці у кривавий тан
Визволяти братів-українців з ворожих кайдан.
А ми наших братів-українців визволимо,
А ми нашу славну Україну, гей, гей, розвеселимо!
Не хилися, червона калино, маєш білий цвіт.
Не журися, славна Україно, маєш вільний рід.
А ми тую червону калину підіймемо,
А ми нашу славну Україну, гей, гей, розвеселимо!
Виступають стрільці січовії у кривавий тан!
Визволяти братів-українців з московських кайдан.
А ми тії московські кайдани розірвемо,
А ми нашу славну Україну, гей, гей, розвеселимо!
Як повіє буйнесенький вітер з широких степів,
Та й прославить по всій Україні січових стрільців.
А ми тую стрілецькую славу збережемо,
А ми нашу славну Україну, гей, гей, розвеселимо!

ЧЕРВОНІЛО НЕБО І ЗДРИГАЛАСЯ ЗЕМЛЯ

Автор: Прокст Чоткий паца

Де би не був, не забуду дім,
Коли війна закінчиться і вщухне дим.
Я закритими очима знайду, де мій двір,
Бо де би не був, не забуду дім.

Де би не був, не забуду дім,
Коли війна закінчиться і вщухне дим.
Ми поїдемо з родиною на море у Крим,
Бо де би не був, не забуду дім.

Червоніло небо і здригалася земля,
Ми ховалися від обстрілів в холодних укриттях.
Пили воду з батарей і боролись за життя,
Перетворилися на мінні наші золоті поля.

Рідна хата пахне гаром від градів та смерчів, -

Снилось, як обрали мене гетьманом на Січі...
Вибухами вікна – усі вибило уночі.
От би зараз паску бабусину із печі.

Де би не був, не забуду дім,
Коли війна закінчиться і вщухне дим.
Я закритими очима знайду, де мій двір,
Бо де би не був, не забуду дім.

Де би не був, не забуду дім,
Коли війна закінчиться і вщухне дим,
Ми поїдемо з родиною на море у Крим
Бо де би не був, не забуду дім.

ЧЕРКАСИ

Автор: Михайло Кукуюк

Брати і сестри, ганьба мені і сором
Не знав я, що в центрі держави є море.
На березі котрого, як я про таке знати не міг,
Знаходяться наші Альфа і Омега,
Наш трон, наш схрон, наш барліг
Фортеця, котру ніхто не переміг.
І навіть в наш час її здолати ніхто не зміг,
Тому що це місто знаходиться понад часом
Затамуймо подих панове, Черкаси!
І це не тільки люлька Богдана і слово Тараса,
Ми – частинка визнаної у світі нації,
Великої держави окраса.

Людмила ДОБРОВОЛЬСЬКА,
завідувач відділу початкової освіти;
Вікторія АНДРОСОВА,
методист відділу початкової освіти
комунального навального закладу « Черкаський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Тема. «Моя Батьківщина – горда Україна»

Клас 1

Мета: розширити кругозір учнів про Україну, викликати інтерес до пізнання своєї Батьківщини, розвивати почуття патріотизму, виховувати дружні відносини і взаємоповагу у шкільній родині, почуття гордості за свою школу, країну, готовності бути гідним громадянином України.

Обладнання: карта України; ілюстрації України; відеоролик «Моя Україна»; аудіо записи пісні «Добрий день, матусю-Україно!», сл. Н. Рубальської, муз. М. Ведмедері; повітряні кульки, які відрізняються кольором, розміром, формою; на партах у дітей кольорові олівці, маркери, аркуші для малювання формату А-4, штучні квіти; мікрофон.

Хід уроку

I. Організація класу.

Вранці сонце пробудилось

І над обрієм з'явилося.

Вереснева вже пора –

Йде до школи дівчора.

II. Актуалізація опорних знань.

- Чим незвичайний перший день вересня?

- Що змінилося у вашому житті?

- У якій школі будете навчатись?

- У якому класі?

III. Знайомство.

1. Вправа «Серце класу». (Діти стоять у колі, посередині стіл з ватманом паперу у вигляді серця)

- Дорогі діти, сьогодні незвичайний день у вашому житті – перший справжній навчальний день. Від сьогодні ви вже не просто діти, а школярі. Вас прийняла в свої обійми дружня шкільна родина. Усі ми разом – клас. У нашого класу є серце (вчитель показує контурне зображення серця на ватмані). Зараз ми познайомимося з вами і побачимо, як наше серце класу буде розквітати.

- Тож давайте знайомитись. Я – ваша вчителька. Звати мене Мені подобається проводити цікаві уроки для дітей (вчитель представляється і прикріплює штучну квітку до ватману).

- Серед дітей нашого класу є ті, у кого ім'я починається з літери А. Підходьте до столу, назвіть себе і прикріпимо вашу квітку до нашого сердечка.

Діти по черзі виходять до дошки, називають себе, кажуть, що їм подобається робити і за допомогою вчителя прикріплюють свою квітку до ватману. Аналогічно вчитель називає іншу літеру.

- Ось і завітувало, ожило серце нашого класу

2. Гра «Віночок єднання».

Вчитель пропонує дітям:

- протягнути руку сусіду справа;

- посміхнутися сусіду зліва;

- повторити хором:

Ми всі разом – це сім'я,

неповторні – ти і я,

будем міцно ми дружити,

добре вчитись, в мирі жити.

3. Вправа «З Днем народження, наша класна родино!».

На партах у дітей прикріплені повітряні різного кольору і розміру кульки.

- Діти, погляньте чи однакові повітряні кульки на ваших партах?

- Ви, ніби ці кульки, яскраві, неповторні, різні, але разом – одна велика дружна сім'я. Тож подаруємо один одному оплески і скажемо разом: «З Днем народження, наша класна родино!».

III. Сприймання та засвоєння матеріалу уроку.

1. Слово вчителя.

- Кожна людина має свою сім'ю, родину. Це її маленька батьківщина. Якщо скласти ці маленькі батьківщини до купи, то вийде одна велика Батьківщина.

Вчитель декламує уривок вірша «НЕЗАЛЕЖНА І ЄДИНА».

Що то, діти за країна –

Неба синього блакить,

На ланах у серпні жито

Стиглим золотом блищить?

Люди мудрі, працьовиті

У країні тій живуть.

На чуже не зазіхають

І свого не віддадуть.

У якій іще країні

Так земля родить охоча?

Наче пісня солов'їна –

Мова ніжна і співоча?

Гордо, голосно, дитино,

Ти назви ім'я країни,

У якій, хвалити Бога,

Народився і живеш.

Їй дочкою є чи сином

І, коли ти підростеш,

Будеш їй творити славу,

Розбудовувать державу.
Отже, зветься ця країна,
Незалежна і єдина –
Наша ненька – **УКРАЇНА!**

Наталія Козленко

- То як називається наша Батьківщина?

2. Демонстрація відеоролика «Квітуча Україна» (за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=zub6RHsnKkI>

- Помандруємо разом з піснюю по нашій мальовничій Україні, розглянемо її красу і неповторність.

- Що сподобалось найбільше?

3. Перемоги України

Україна перемогла на «Євробаченні»!

15 травня український гурт Kalush Orchestra здобув перемогу на 66-му міжнародному пісенному конкурсі «Євробачення-2022», який цього року проводився в італійському Турині. Учасники виконали україномовну пісню «Стефанія». Українці здобули 631 бал – 192 від журі та 439 від глядачів, побивши рекорд глядацького голосування.

Під час виступу Kalush Orchestra зі сцени закликав світ врятувати захисників Маріуполя.

Україна вже двічі перемагала на пісенному конкурсі «Євробачення». Вперше перемогу для України здобула Руслана (Руслана Лижичко) з піснюю «Дикі танці» у 2004 році. Після цього у 2016 році перемогла українська співачка Джамала з піснюю «1944».

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JwO8gt3LkhQ>

4. Гра «Пазли» (робота в парах).

У файлах на партах лежать пазли (розрізані ілюстрації різноманітних куточків України: ліс, степ, квіти, ріка, море, гори, міста, села, поля тощо). Учні, працюючи в парах відновлюють зображення.

- Що ж таке Батьківщина? Дайте відповідь, називаючи свої картинки.

Вчитель на дошці прикріплює аналогічні ілюстрації.

- Так, наша Україна – прекрасна держава. Наше завдання – берегти рідну землю, примножувати її багатства. А для цього ви повинні жити мирно, дружно, старанно навчатися, поважати своїх учителів, батьків.

5. Фікультхвилинка.

Виконання танцювальних рухів під керівництвом вчителя та музичний супровід (звучить пісня «Добрий день, матусю-Україно!», сл. Н. Рубальської, муз. М. Ведмедері, <https://www.youtube.com/watch?v=3-3R91qSnLY>)

Добрий день, матусю-Україно!

Сходить сонце радості й добра.

Україно, я – твоя дитина,

Крапелька великого Дніпра.

Приспів:

Україно моя, золоті твої поля,

Небо ніжно-голубе,
Що під ним усе цвіте.
Яблуневі сади і смерекові ліси,
Ніжна пісня солов'я –
Рідна матінка Земля.
Не дивись, що я така маленька,
Час мине – я швидко підросту
І усю любов свого серденька
Я тобі в дарунок принесу.
Приспів.

6. Віночок віршів. (Декламують підготовлені учні).

Перше слово – Мати,
Друге – Україна.
Так учився розмовляти
Я, мала дитина.
Кожне слово пахне,
Мов листочок м'яти.
Та, мов квітка з короваю,
Пахне слово «Мати».
Кожне слово святить
Гранями рубіна,
Але сяє, наче сонце,
Слово «Україна».

Д. Павличко

БЕРЕЖІМО УКРАЇНУ!

Бережімо Україну –
Нашу матінку єдину:
Хлібні ниви золотисті
І ліси зеленолисті,
Голубі озера й ріки,
Чаєнят сріблястих крики,
Неба синього глибини,
Тиху пісню журавлину –
Бо у нас одна - єдина
Рідна мати – Україна !

Ліна Біленька

НАЙРІДНІША

Батьківщино, земле рідна,
Земле сонячна і хлібна,
Ти навік у нас одна –
Наша отча сторона.

Ти, як мати, найрідніша,
Ти з дитинства наймиліша,
Ти і взимку найтепліша –
Наша отча сторона.
М. Сингаївський

МАТУСИН ЗАПОВІТ

Раз казала мені мати:
«Можеш мов багато знати,
Кожну мову шанувати,
Та одну із мов усіх,
Щоб у серці ти зберіг».
В серці ніжну і погідну
Збережу я мову рідну!
М. Хоросницька

- Яка мова для вас є рідною?

- Україну ми називаємо ненькою і любимо її як рідну матір. Яким чином ми можемо проявити свою любов до Батьківщини? *(Садити рослини, не ламати гілок, не смітити, старанно вчитися, добре поводитися, не бешкетувати, розмовляти українською мовою, поважати старших тощо)*

7. Практична робота. Малюнок «Дерево любові».

- Намалюйте на аркушах паперу дерево любові до Батьківщини. На гілках вашого дерева зобразіть стільки плодів, скільки добрих справ ви готові зробити для рідної України.

8. Гра «Я – не я».

Діти стають в коло. Слова-відповіді супроводжують рухами, наприклад, підстрибують чи присідають.

А тепер давайте грати – треба вам відповідати.

Рано-вранці хто піднявся?

Хто до школи радо збирався?

А зарядку хто робив?

Свої ручки хто не мив?

Хто здоровим хоче стати?

А знання хто хоче мати?

А хто рідну мову знає?

Хто рідню не забуває?

Хто матусю поважає?

Хто про Батьківщину дбає?

Бачу, що ви хочете нове пізнати і
справжніми учнями скоріше стати!

- Чудово! Ви довели, що маєте право носити почесне звання «Учень». У цьому класі ви будете кожен день отримувати подарунки. Не цукерки, не тістечка, не іграшки, а знання.

9. Слухання вірша. Вчитель запалює свічку і промовляє вірш-молитву.

МОЛИТВА

Боже! Дай нам силу й розум,
Щоб ми в школі добре вчились,
Віру теплу, серце чисте,
Щоб неправді не корились.
Нам усім даруй здоров'я,
Згоду – учнівській родині.
Дай твій захист, волю й долю
Нашим людям в Україні.

Галина Чорнобицька

- Пам'ятаймо, що для всіх нас – українців:

Мати, мова, Батьківщина –

От і вся моя родина.

Батьківщина, мати, мова –

Три цілющих, вічних слова.

Батьківщина, мова, мати –

Нас повік не роз'єднати.

М. Сингаївський

IV. Підсумок уроку. Рефлексія.

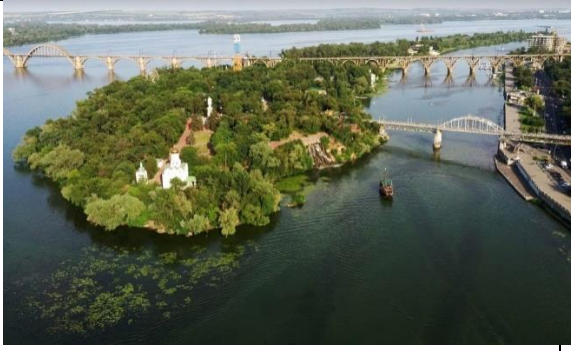
1. Вправа «Мікрофон».

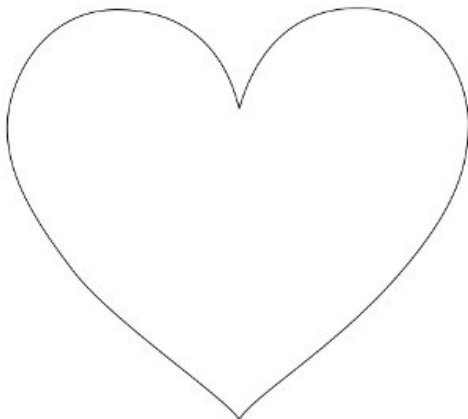
- Чи сподобався вам перший урок? Чим?
- Про що ви дізналися на цьому уроці?
- Про що ви із задоволенням розповісте своїм батькам?

Додаток

Ілюстрації для пазлів

Ірина ШЧГАЙНА, учитель початкових класів Канівської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №6 з поглибленим вивченням іноземних мов Канівської міської ради Черкаської області

Тема. «З Україною в серці» (урок-квест)

Клас: 2-4

Мета: формування ключових

компетентностей: уміння вчитися – працювати у команді; громадянської компетентності – усвідомлювати себе частинкою народу великої

держави, розвивати в учнів прагнення бути гідними нащадками національних

героїв, зміцнювати у дітей почуття національної гордості й гідності, виховання почуття патріотизму; розвиток інтересу учнів до вивчення історії, культури і традицій рідного

краю, формування життєвих компетенцій.

Обладнання: карта України, фотографії героїв, аркуші паперу, ножиці, олівці, сердечка, нитки, букви (на дисках), маршрутні листи, квіти-малюнки (мак, волошка, ромашка), макет телефону, кольорові стрілки-орієнтири(червоного, синього, білого кольору), запитання для вікторини, сердечко (з текстом притчі).

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент Учитель.

Добрий день, мої любі діти!

Я щаслива зустріти вас. Хай вам радісно сонечко світить І теплом зігриває наш клас. Школа двері для вас відчинила І запрошує вчитися вас.

Бо знання – це велика сила!

Тож навчайтеся! В добрий час!

Учитель. Любі мої діти, запрошуюю вас на незвичайний перший урок.

Щоб Урок відбувся, мені, як ніколи, потрібна ваша підтримка і допомога. Ви допоможете мені? (Відповіді дітей). Давайте подумки скажемо: «Учителю! Я тобі допоможу» (Діти тричі промовляють ці слова). Дякую вам, мої милі. То ж часу не гаймо і в дорогу вирушаймо!

Ми сьогодні поговоримо про ..., а про що, ви дізнаєтеся, коли розшифруєте ребус

rebus1.com/ua

+ і

— Яка в нас Україна? (Вільна, незалежна, співуча, чарівна, незламна, красива)

Вправа «Дружнє коло». Діти стають в коло.

- Назвіть, будь ласка, те, що нас об'єднує, робить одним народом? (Відповіді дітей)

- Так, діти, ми всі різні, та кожен українець, понад усе хоче **миру** на Україні.

Ми сьогодні відправимося у подорож за маршрутом «З Україною в серці» (*Прислухайтесь до биття свого серця*). Подорожувати будемо трьома групами, з наставниками. Для подорожі нам необхідно знати супроводжуючі слова, які

ми будемо промовляти від одної зупинки до іншої, маршрутний лист із зазначеними зупинками та обрати командира групи.

(Об'єднуємо дітей в групи за допомогою обраних квіток (маки, волошки, ромашки), які зроблені на папері і прикріплені до пінопласту. Група обирає командира за лічилкою.

Вивчають слова:

Україна в нас одна,

Її кращої нема.

Мальовнича, кольорова —

Батьківщина в нас чудова!

- До подорожі готові? (Відповіді дітей).

- Будьте уважні, командири. Рух вашої команди відповідає стрілкам того кольору, яка у вас квітка (червоні, сині, білі).

Маршрутний лист 1

1. Завдання.

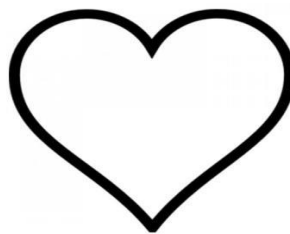
Наліво підеш – серце знайдеш. Намалюй його таким, як зазначено в грі.

Гра «Шифрувальник»

Л Я Л Е Б Ч Ю

1 5 1 7 3 6 2

Намалюй серце....(любляче)

2. Завдання **КОНКУРС** **«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ» .**

1. Яку назву мала козацька держава, створена за дніпровськими порогами?
(Запорізька Січ)

2. Який із найдревніших знаків є малим гербом України? (Тризуб)

3. Автор слів гімну України. (П. Чубинський)

4. Яка назва гімну України? («Ще не вмерла України»)

5. Як називалась перша слов'янська держава? (Київська Русь)

6. Як називається основний закон України? (Конституція)

3. Завдання-гра «Знаю Черкащину» .

На полотні заховані цифри. Діти відкривають будь-яке віконце і відгадують, де це місце знаходиться в Черкаській області.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

1. Тарасова гора (м. Канів).
2. Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка» (с. Моринці)
3. Іллінська церква у Суботові.
4. Дуб Максима Залізняка (урочище Холодний яр, біля с. Буда).
5. Резиденція Богдана Хмельницького (м. Чигирин).
6. Дендропарк «Софіївка» (м. Умань).
7. Буцький каньйон (с. Буки).
8. Арт-об'єкт «Серце України» (поблизу с. Мар'янівка).
9. Музей Трипільської культури (с. Легедзине).

Маршрутний лист 2 КОМАНДИ «ВОЛОШКИ»

1. Завдання
 Направо підеш – серце знайдеш.
 Намалюй
 його таким, як
 зазначено в грі.

Гра
«Шифрувальник»
 В У Ч І К Е Т
 2 5 6 3 1 7 4

Намалюй серце.... (квітуче)

2. Завдання КОНКУРС «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ»

1. Як звали сестру Кия, Щека, Хорива? (*Либідь*)
2. Які кольори державного прапора України? (*Синій, жовтий*)
3. Назвіть найбільшу святиню українського народу в музичній символіці.

(Гімн)

4. Назвіть велике зібрання творів Т. Шевченка. (*«Кобзар»*)
5. Назвіть композитора, який поклав вірші Чубинського, що стали гімном, на музику? (*Вербицький*)
6. Що означає слово «козак»? (*Вільна, незалежна людина*)

3. Завдання Гра «Знаю своє місто»

На полотні закодовані цифри. Діти відкривають будь-яке віконце і відгадують, де це місце знаходиться в Черкаській області (див. «Маршрутний лист 1»).

Маршрутний лист №3 КОМАНДИ «РОМАШКИ»

1. Завдання

Прямо підеш – серце знайдеш.

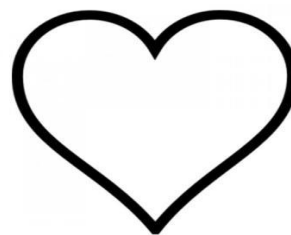
Намалюй його таким, як зазначено в грі.

Гра «Шифрувальник»

Ч Ю Я С Е

4 3 2 1 5

Намалюй серце....(сяюче)

2. Завдання КОНКУРС «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ»

1. Національний символ України. Його дарують, ним обмінюються у Великодне свято. (Писанка)

2. Дерево, яке оспівано у народних піснях, у віршах. Воно освячується в церкві перед Пасхою, як засіб від злих сил. (Верба)

3. Кущ, оспіваний в українських народних піснях, символ дівочої вроди. (Калина)

4. Поширене в Україні дерево, з яким в українських народних піснях і переказах порівнюють струнких дівчат. (Тополя)

5. Чим прикрашають голову українські дівчата. (Вінок)

6. Національний символ України. Матері дарують його своїм дітям на щастя, на долю, відряджаючи у далеку дорогу. (Рушник)

3. Завдання Гра «Знаю своє місто»

На полотні закодовані цифри. Діти відкривають будь-яке віконце і відгадують, де це місце знаходиться в Черкаській області.

КТС «Подаруй своє сердечко»

Учитель. А зараз кожен учень виріже з кольорового паперу сердечко, обмалює на папері свою долоньку і теж виріже ножицями, і все це ми розмістимо навколо карти України, щоб наша Батьківщина була захищена любов'ю, теплом наших сердець, долонь, наче дівчинка у вінку. Це буде колективна робота, а я теж допомагатиму. Завжди пам'ятайте, що ми громадяни своєї милої України, ми її патріоти, а тому ми все робитимемо для того, щоб Вітчизна наша процвітала, була могутньою державою. А ви будете старанно вчитись, трудитись на благо Батьківщини.

(Діти стають навколо карти України, яка намальована на асфальті, прикріплюють свої долоньки-сердечка до одягу і стають із допомогою вчителя, щоб вийшло сердечко. В руках у дітей кульки).

Вчитель. І в мене є для вас подарунок.

(Дістаю сердечко, на якому записана притчу, використай, притчу на вибір)

ПРИТЧА

Чотири свічки спокійно горіли ... було так тихо, що чулося, як вони розмовляють. Перша сказала: "**Я - Спокій**. Люди не вміють мене зберегти." І вогник свічки згас. Друга сказала: "**Я - Віра**, я нікому не потрібна. Люди не хочуть чути про мене." Подув легкий вітерець і загасив свічку. засмутившись, третя свічка промовила: "**Я - Любов**. Люди не цінують мене." І ця свічка згасла. В кімнату зайшла дитина, і злякавшись темноти заплакала, тоді четверта свічка сказала: "Не плач. Поки я горю, завжди можна запалити інші свічки: « **Я - ...Надія** "(продовжте притчу)

- Отже, поки є НАДІЯ....

Учитель.

«Всім серцем любіть Україну свою,

- І вічні ми будемо з нею!» - писав поет Володимир Сосюра. І кожен громадянин України серцем прихиляється до цих слів, тому що у душі народу живе велика любов до його рідної і милої України.

І сьогодні ми хочемо запевнити, що весь жар душі, свою любов і найкращі почуття ми віддамо тобі, рідний краю.

Дитино Українська!

Землю свою

В рученятах чистих тримай!

Люби її, бережи,

До неї зла не впускай!

Тоді і до тебе

Зло не торкнеться

І ненька-земля тобі

Усміхнеться.

(Д. Орел за мотивами пісні «Помолюся» Ф. Млинченка)

Якщо вам подорож сподобалася і ви задоволені собою, то аплодуйте собі.
(Подяка дітям, які активно працювали на уроці).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амонашвілі Ш. Без серця що зрозуміємо/ пер. з російської. - Хмельницький: Подільський культурно-просвітительський центр ім. М.К. Реріха, 2006.

2. Ілюстрації пам'ятних місць Черкащини. URL: <https://www.google.com/search?sxsrf>

Додаток 1

Маршрутний лист _____

Супроводжуючий _____

Командир _____

Україна в нас одна,

Її кращої нема.

*Мальовнича, кольорова —
Батьківщина в нас чудова!*

.	Гра «Шифрувальник»		
.	КОНКУРС «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ»		
.	Гра «Знаю своє місто»		
.	КТС «Подаруй своє сердечко»		
	Всього:		

*Ірина ДЕМИДОВА,
учитель початкових класів
Канівської гімназії імені Івана Франка
Канівської міської ради Черкаської області*

УКРАЇНА – МІЙ РІДНИЙ КРАЙ
(урок можна провести в онлайн режимі)

Клас: 2-4

Мета: поглибити знання учнів про нашу державу – Україну, формувати громадянські якості: патріотизм, людяність, працьовитість; закріпити знання про державну символіку (Герб, Прапор, Гімн); формувати ціннісне ставлення до держави, суспільства, мови, сім'ї, самого себе, виховувати любов до Батьківщини, бережливе ставлення до природи.

Обладнання: презентація, відео, прапор, герб, запис гімну України, малюнки.

Хід уроку

1. Вступне слово вчителя

Діти, ось і закінчилися літні канікули, ми знову всі разом. Розпочинається новий навчальний рік, і мені хочеться наш перший урок присвятити нашій любій Батьківщині.

- А якою країною ми будемо мандрувати, розгадаєте?

Мій рідний край

Мій край чудовий – моя земля!

Тут народились ти і я.

Тут над ставком верба й калина,

Чарівна пісня солов'я.

Все найдорожче в цілім світі,
Бо тут почався наш політ.
Цвітуть волошки сині в житі,
Звідсіль ведуть дороги в світ.
І найдорожча рідна мова –
Джерельцем радісно дзвенить.
І мила пісня колискова,
Чумацький шлях кудись зорить.
Усе найкраще і єдине,
І радощі усі, й жалі...
Мій рідний краю, (Україно!)
Найкраще місце на землі! **Н. Красоткіна**

Учитель. То якою країною ми будемо подорожувати? Україна – наша земля. Це велика, багата і прекрасна країна. Ми здійснимо мандрівку Україною, в якій ми живемо.

2. «Асоціативний куш» до слова Україна (рідний край, Батьківщина, тато, мама, життя, краса і т.д.)

3. Розповідь вчителя.

Рідний край. Дорога серцю земля батьків і прадідів наших. Оспівані в піснях неозорі степи, зелені ліси і долини, високі блакитні небеса.

Україна – це наша земля, наш рідний край, наша країна з багатовіковою славною історією, мудрими людьми, чарівними піснями, що дивують світ, з багатими народними традиціями, мальовничими картинами природи. Вона в усьому, що нас оточує: у замріяному шелесті листя, чарівній таємничості нічного зоряного неба, діамантовому блиску росяної краплинки на тендітній квітковій пелюсточці, у кожній стежинці, якою ми поспішаємо до школи. Все це рідне і близьке для кожного з нас.

Україна – це історія народу, що протягом віків боровся за свою свободу і незалежність.

4. Учні читають вірш.

Україна

На білому світі є різні країни,
А в них – і ліси, і лани...
Та тільки одна на землі Україна,
А ми – її доньки й сини.
Усюди є небо, і зорі скрізь сяють,
І квіти усюди ростуть...
Та тільки одну Батьківщину я маю,
Її Україною звать.
Моя Україно, тебе я кохаю –
Тут дім мій, тут друзі живуть.
Тут мовою рідною пісня лунає
І мальви по селах цвітуть. **Валентина Новомирова**

4. *Перегляд відео «Ми — України діти».*

<https://www.youtube.com/watch?v=V5dDDzOIOqQ>

6. Легенда.

Колись давно Бог створив народи й кожному наділив землю. Наші предки кинулись пізніше, але землі їм уже не дісталось. От вони і прийшли до Бога, а Він у цей час молився, й вони не сміли йому заважати. По якісь хвили Бог обернувся, сказавши, що вони чемні діти, гарні. Дізнавшись, чого прийшли до нього, запропонував їм чорну землю. «Ні, - відповіли наші предки, - там уже живуть німці, французи, іспанці, італійці». «Тоді я дам вам землю ту, що залишив для раю, там усе є: річки, озера, ліси, степи, усе. Але пам'ятайте, якщо будете її берегти, то вона буде ваша, а ні - дістанеться ворогові».

Пішли наші предки на ту землю, оселилися й живуть до сьогоднішнього дня. А країну назвали Україною.

Обговорення.

- Чи сподобалася вам ця легенда?
- Що найбільше вас у ній вразило?
- Яка її головна думка?

Висновок.

Так. Україна наша велика, неосяжна і мирна країна. Ми хочемо жити в мирі й злагоді. Але, на превеликий жаль, ми маємо злого заздрісного сусіда.

7. *Перегляд мультфільма про війну в Україні*

<https://www.youtube.com/watch?v=hdzBkHFMTM>

Або «Казка про Україну» <https://www.youtube.com/watch?v=P7TnB2679cE>

Вчитель.

24 лютого невимірним лихом і бідною, незагойними ранами і руїнами увірвалась у наше життя війна. Війна, яка триває зараз – це не жахливий сон, а страшний період нашої історії, який неможливо буде стерти з пам'яті народу, протягом століть.

Сьогодні діти волонтерять, малюють, збирають кошти, щоб допомогти ЗСУ перемогти у цій війні. Ми відчуваємо величезну відповідальність за наше майбутнє. Ми говоримо про війну, про солдатів, які зараз боронять незалежність нашої держави, для того, щоб життя продовжувалось, щоб світило сонце і сміялись українські діти на своїй рідній землі!

Ми вшановуємо усіх тих, хто віддав своє життя за Україну, хвилиною мовчання.

Душі загиблих, наче журавлі,
прощаючись, летять під небесами.
Ніхто із вас вмирати не хотів,
Хай вічна пам'ять лишиться за вами.
Горить свіча і пам'яті сльоза
додолу з неї краплями стікає
Земля ридає, плачуть небеса –

Героїв Україна пам'ятає. *Богдан Пісний*

8. *Хвилина мовчання.* URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=yYKHuAEhjBU>

9. **Державні символи**

Розгадайте ребус.

Український прапор – стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів.

- Що означають ці кольори прапора?

Синій – це колір неба, води, миру, а жовтий – колір хліба, життя.

ПРАПОР

Синій, як море, як день, золотий —

З неба і сонця наш прапор ясний.

Рідний наш прапор високо несім!

Хай він, уславлений, квітне усім!

Гляньте, на ньому волошки цвітуть,

Гляньте, жита в ньому золото ллють.

З жита й волошок наш прапор ясний.

З неба і сонця, як день весняний. *О. Олесь*

Герб України (тризуб) — золотий тризуб на блакитному тлі. Він зустрічається ще з часів XVIII століття Київської Русі, зокрема на монетах Київського князя Володимира Великого.

Мозковий штурм.

- Чому саме тризуб вважають гербом України? (*Діти висловлюють свої припущення.*)

Мабуть, тому, що число три завжди вважалося числом казковим, чарівним. У багатьох казках ви знайдете розповіді про три бажання, три дороги. А ще у тризубові відображено триєдність життя – це батько, мати, дитя, які символізують собою Силу, Мудрість, Любов.

Учень.

Герб

Наш герб – тризуб,
Це воля, слава й сила;

Наш герб – тризуб.

Недоля нас косила,

Та ми зросли, ми є,

Ми завжди будем,

Добро і пісню

Несемо ми людям. *Н. Поклад*

Учитель.

rebus1.com / ua

Гімн – урочиста пісня, яка прославляє державу.

Учень.

Державний Гімн

Слова палкі,

Мелодія врочиста, -

Державний Гімн

Ми знаємо усі.

Для кожного села,

Містечка, міста –

Це клич один

З мільйонів голосів.

Це наша клятва,

Заповідь священна,

Хай чують

Друзі й вороги,

Що Україна вічна,

Незнищенна,

Від неї лине

Світло навкруги. *Н. Поклад*

А давайте встанемо та згадаємо його. (Звучить Гімн держави)

Учитель.

Кожен з нас повинен пам'ятати, що ми громадяни України, що ми сини і дочки нашої держави, у кожного із нас своє завдання, а ціль, мета – завжди була одна. Ми повинні захищати свою державу і єднатися, як би важко не було. А також повинні жити за законами нашої держави, які записані у

найважливішому документі, назву якого ви дізнаєтеся, коли розшифруєте ребус.

Так – це Конституція – Основний Закон України, правила, за якими живуть українці. 24 серпня 1991 року прийнято Акт проголошення Незалежності України.

10. Гра «Опиши Україну»

Діти, передаючи мікрофон по колу, скажіть гарні слова про Україну (безкрая, багата, гостинна, співуча, горда, дружна й т. д.)

11. Розповідь про Київ.

• А як називається столиця України?

Вчитель. Київ – старовинне і вічно юне місто, столиця нашої держави – України.

Звучить пісня «Києве мій!»

Учні розглядають слайди про пам'ятні місця Києва. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=lfpL2GSIYAc>

12. Робота в групах. Вправа «Склади малюнок»

Кожна група одержує комплект частинок малюнка, потрібно правильно скласти.

- Які малюнки ви одержали? Назвіть їх.
- Що ви знаєте про предмети, зображені на картинці?
- Це народні символи України.
- Підготуйте коротке повідомлення (1 речення) про народний символ. *(В класі на стінах, підвіконні, шафах тощо розміщені частини текстів про народні символи. Учні віднаходять їх виставляють у логічній послідовності, читають, обговорюють та повідомляють факт, який групі найбільше сподобався.)*

Верба

З давніх-давен у нас в Україні вербу вважають священною рослиною.

Це дерево пов'язане з водою, отже, символізує здоров'я і життя. Верби завжди садили обабіч шляхів, біля водойм, криниць, обійсть. В українській календарній обрядовості верба відома переважно на святах Вербної неділі та Купайла. Освяченими вербовими гілочками хлюскають дітей і дорослих на Вербицю, примовляючи «Не я б'ю, верба б'є: за тиждень Великдень, недалечко червоне яєчко».

На Купайла дівчата прикрашають вербове деревце стрічками, віночками, намистом, квітами і водять навколо нього хоровод.

Верба також вважається чудовим лікарським засобом: відварами вербового гілля знахарі лікували поранених козаків.

Калина

Калина – символ України. Рубінові ягоди калини, за народними уявленнями, символізують мужність людей, що пролили кров за Батьківщину в боротьбі з ворогами.

Калина – це символ рідної землі, отчого краю, батькової хати.

Калина приваблює своєю красою і влітку, коли вона квітне, і восени, коли її листя набуває багряного кольору, і взимку, коли на фоні білого снігу яскраво червоніють її ягоди.

Шануйте ж калину, як шанували її наші пращури, бережіть її, саджайте, плекайте і вживайте калинові плоди, щоб бути здоровими та міцними!

Вишиванка

Недаремно 19 травня усі українці світу одягають свої вишиванки і відзначають Всесвітній день вишиванки.

Це свято, яке береже народні традиції створення та носіння вишитого українського одягу.

Вишиванка – це національна святиня, яка символізує і несе в собі духовне багатство, високу мудрість і традиційний зв'язок багатьох поколінь, що не переривається віками.

Це – символ здоров'я і краси, щасливої долі і родинної пам'яті, любові і вірності. Вишиванка – ще й оберіг людини від усього лихого.

Рушник

Важливе місце серед народних символів займає рушник. Ним прикрашали стіни, вкривали хліб, витирали руки.

Хліб-сіль на вишитому рушнику – ознака гостинності. Без рушника не святкували ні народження дитини, ні весілля.

Вишитий дбайливими материнськими руками, рушник є цінним оберегом. Недаремно, коли син вирушав у далеку дорогу, мати давала йому рушник, щоб він беріг її дитину від лиха і біди..

Лелека

Легенда про лелеку

На селі знайшли лелеку з поламаним крилом, виходили його, а потім випустили.

Одного разу у людей загорілася хата, а в ній було двоє маленьких хлоп'ят. На цю пору пролітав повз хату врятований лелека. Він кинувся у відчинене вікно і врятував хлопчиків, але вельми попик ноги і дзьоб, які стали кривавими.

Відтоді у лелеки червоні ноги і дзьоб, а крила – чорні. Господарі віддячили птахові, прилаштували на ясені колесо від воза, щоб він завжди був поруч з ними і виводив малят. Отже, якщо на хаті звиває гніздо лелека, то вірять, що в ній буде лад.

Віночок

В українському віночку 12 квіточок і кожна – лікар, оберіг. Кожна квіточка означає

- деревій – символ нескореності;
- ромашку – символ доброти і ніжності;

- калину – символ краси та дівочої вроди;
- барвінок – символ життя;
- любисток і васильок – символ людської відданості, вміння бути корисним;

- чорнобривці – символ вроди;
- безсмертник – символ довголіття;
- цвіт вишні та яблуні – символ материнської любові;
- ружу – символ любові;
- незабудку – символ пам'яті;
- волошку – символ кохання
- мак – символ крові невинно вбитої людини.

13. Робота над прислів'ями.

- **Які прислів'я про Батьківщину ви знаєте?**

Поясніть значення одного з них.

- Людина без Батьківщини, що пташка без домівки.
- Нема без кореня рослини, а нас, людей, без Батьківщини.
- Та земля мила, де мати народила.

14. Поетична сторінка

Добери риму

Ось небо блакитне і сонце в zenіті!
Моя Україна – найкраща *у світі!*
Моя Україна – це ліс і озерця,
Безмежні степи і чарівні *джерельця.*
Красиві пейзажі і гори високі,
Маленькі струмочки і ріки *глибокі.*
Міста старовинні і замки прекрасні,
Великі будови і дуже *сучасні.*
Сади чарівні, мальовничі села,
Моя Україна – це пісня *весела.*
Це щира, багата, як світ, її мова,
Крилата, така мелодійна, *чудова!*
Її обереги – верба і калина.
Найкраща у світі – *моя Україна.*
Бо нам найрідніша Вітчизна і мати.
То як же нам, дітям, її не *кохати!*
Моя Україна – козацька слава!
Така волелюбна і мирна *державна.*
Вона дорога нам, і рідна, і мила,
Бо світ перед нами, як мати, *відкрила.*
Вітчизно свята, дорога Україно,
Для кожного з нас ти у світі *єдина.*

Н. Красоткіна

15. Вікторина «Моя Україна»

Хто автори слів і музики Державного Гімну України?
Що означають кольори в українському прапорі?

Столиця України.

Найбільша ріка України.

Які моря омивають кордони нашої держави?

Назвіть гори на території України.

Хто автор рядків:

«Все на світі можна вибрати, сину,

Вибрати не можна тільки Батьківщину.»

Хто Президент України?

Старовинний обряд славлення різдвяних свят піснями (коляда).

Чим прикрашають голову українські дівчата (вінок

Дерево, яке освячується в церкві перед Пасхою. Воно охороняє від злих сил

Поет, письменник, художник, який жив і творив у 19 столітті.

Національний символ України. Матері дарують його своїм дітям на щастя, на долю, відряджаючи у далеку дорогу

16. «Сонце Батьківщини».

Пропоную учням перерахувати все найкраще, що подарувала їм Вітчизна (родину, друзів, улюблене заняття, тваринку, місце відпочинку тощо) і малюю на дошці сонце Батьківщини. Від сонця повинно відходити стільки промінців, скільки хорошого перерахували діти.

Вчитель. У I ст. н. е. римський державний діяч, філософ Цицерон на публічному виступі сказав: «Люблять Батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що вона твоя».

Подумайте і дайте відповідь, продовживши речення «Для мене Україна - це ...»

Коли затихне лютий крик гармат,

Земля здригнеться боязко востаннє,

Моря, долини і ліси Карпат

Окутає виснажливе мовчання.

І український синьо-жовтий стяг

Замайорить над небом неокраїм.

Країно честі, гордості й звитяг,

Ти — найдорожче з того, що я маю.

Нехай понівечили землю вороги,

І душу недруги лукаві зацькували.

Ми зробим все, щоб ті лакузи без ваги

Перед тобою на коліна стали.

Щоб знову вкрились зеленню лани,

Щоб птахи в небі вільнім щебетали,

Щоб твої горді дочки і сини

Свій рідний край натхненно прославляли.

І нехай роки пливуть невпинно,

В серці бережу навік твоє ім'я,

Дивовижна, горда і гостинна,

Україно, матінко моя.

Євгенія Петриченко (учениця 8 класу Канівської гімназії імені Івана Франка)

17. Рефлексія.

*Людмила ЛИСА,
учитель початкових класів
початкової школи №1 м. Умань*

QR-КВЕСТ «УКРАЇНА – ЦЕ МИ!»

Квест

Мета:

Навчальна: вчити налагоджувати взаємодію з іншими дітьми, працювати за правилами у команді, поглибити знання дітей про Україну.

Розвивальна: розвивати критичне мислення; вдосконалювати вміння використовувати інформацію з різних джерел.

Виховна: викликати інтерес до навчання, формувати почуття відповідальності за виконане завдання, готовність працювати в колективі, мати власну думку, обґрунтовувати її, навички самоконтролю та самооцінки; виховувати патріотичні почуття, любов до рідного краю.

Маршрут:

Діти збираються разом біля входу в школу.

1. Картинка буква «У»
2. Картинка буква «к»
3. Картинка буква «р»
4. Картинка буква «а»
5. Картинка буква «ї»
6. Картинка буква «н»
1. Картинка буква «а»

Хід квесту

Ведуча. Дорогі діти! Давайте скажемо приємні слова кожному перед початком квесту. Станьте в коло. Візьміться за руки. Подумайте приємне про свого товариша. Доберіть комплімент товаришу справа. Передайте цей комплімент товаришу справа за допомогою долоні.

- Сьогодні пропоную згадати все, що ми знаємо про Україну під час квесту на тему «Україна – це ми!». Країна про яку ми будемо дізнаватись нове і цікаве дуже незвичайна. В ній багато таємниць, несподіванок, випробувань.

У ході квесту ми будемо розшифровувати QR-коди, щоб відкривати деякі завдання та підказки, де шукати наступне завдання. Квест, як відомо, - це командна гра-пригода. Працювати будете у групах. У кожній групі є маршрутний лист за яким ми будемо сьогодні працювати .

Правила квесту:

1. Говорити по черзі.

2. Не штовхатися.
3. Бути активним.
4. Не перебивати іншого.

Завдання 1. Розгадування кросворду

- Відкрийте картинку, розгадайте кросворд і впишіть слово, яке утворилось в пустий рядок.

--	--	--	--	--	--	--

Ведучий. Так, правильно. Україна – це найдорожча і найрідніша земля, де ми народилися, де живуть наші батьки, рідні.

Перехід за кодом:

Завдання 2. Загадка.

- Відгадайте, про що загадка. За допомогою QR-коду перевірте свою відгадку та прочитайте коротку інформацію.

Синє небо, жовте жито –
Про це знають усі діти.
На свята беруть державні
Всі його шанують славно.

Відгадка.

Перехід за кодом:

Завдання 3. Вікторина «Чи знаєш ти свою країну?»

- Прослухайте запитання та дайте відповідь:

1. Назва нашої держави? (Україна)
2. Державна мова України (українська)
3. Столиця України? (Київ)
4. Основні кольори нашого прапора? (Синій і жовтий)
5. Назвіть державні символи України. (Герб, Гімн, Прапор України)
6. Назвати рослини - символи України. (Верба і калина)
7. Що символізують кольори українського прапора? (Блакитний – небо, жовтий – пшеничне поле.)
8. Швидкий український танок. (Гопак)
9. Яка велика річка протікає на Україні? (Дніпро)
10. З чим українці зустрічають гостей? (З хлібом - сіллю)
11. Коли святкують День Незалежності України? (24 серпня)
12. Кого називають Кобзарем країни? (Т.Г. Шевченко)

Перехід за кодом:

Завдання 4. «Народ скаже - як зав'яже»

- Прочитайте частини прислів'я та з'єднайте їх:

- Без верби і калини ... (нема України).
За рідний край ... (життя віддай).
Кожному мила ... (своя сторона).
Де рідний край, там....(і під ялиною рай).
Кожному птаху своє ... (гніздо миле).
Людина без Вітчизни - ... (як соловей без пісні).
Та земля мила, ... (де мати народила).
За морем тепліше... (а вдома миліше).

Перехід за кодом:

Завдання 5. Намалюй.

- Відкрийте картинку, прочитайте інформацію та намалюйте схоже зображення.

Перехід за кодом:

Завдання 6. Склади слова.

- Складіть слова та поясніть, що їх об'єднує.

Ваникре, лоса, щбор, лубціго, пушпамки, нисирки, біхл, шкилуга, никичагре, одкила, рогипи, каюш.

Перехід за кодом:

Завдання 7. Розшифруй.

- Відкрийте картинку, прочитайте текст та знайдіть відгадку.

Перехід за кодом:

Завдання 8. Колаж.

- Подумайте, якою ви хочете бачити нашу країну. Створіть колаж на макеті карти нашої країни.

(Звучить пісня Тіни Кароль «Україна – це я»)

Рефлексія

- Чи сподобався вам наш квест? Чим саме?
- Як вам працювалося?
- Дайте поради собі, товаришам.
- Про яку Україну ви мрієте?

**На світі багато чудових країн,
та нам наймиліша країна,
Де ми народились, живемо,
вчимось, - найкраща з усіх Україна!**

Використані ресурси:

1. URL: <https://cutt.ly/llwBnX2>(дата звернення 06.01.2021р.)
2. URL: <https://cutt.ly/1lwBGOi>(дата звернення 06.01.2021р.)
3. URL: <https://cutt.ly/jlwBVpy>(дата звернення 06.01.2021р.)
4. URL: <https://cutt.ly/alw9oSy>(дата звернення 06.01.2021р.)
5. URL: <https://cutt.ly/alw9oSy>(дата звернення 06.01.2021р.)
6. URL: <https://cutt.ly/Blw3ewb>(дата звернення 06.01.2021р.)

*Наталія МАЛИГІНА,
учитель початкових класів
початкової школи №1 м. Умань*

QR-КВЕСТ «МИ – ПАТРІОТИ СВОЄЇ КРАЇНИ»

Мета:

Навчальна: поглибити знання учнів про нашу державу – Україну; формувати національну свідомість учнів.

Розвивальна: розвивати уяву, фантазію, творче мислення.

Виховна: виховувати любов до Батьківщини, шанобливе ставлення до символів держави, повагу до її історичного минулого і сучасного.

Маршрут:

- Українознавці
- Народна мудрість
- Загадкові письмена
- Народні символи
- Державні символи

Хід квесту

Учитель. Сьогодні я пропоную вам здійснити подорож у формі квесту. А подорожувати ми будемо надзвичайною, чарівною країною, але для того, щоб розпочати подорож, нам потрібно об'єднатися у команди. (У ведучого в руках скриня, у якій містяться малюнки тризуба і прапорів. Учні наосліп витягують один з малюнків. Формується команда «Тризуб» і команда «Прапор».)

- Якою саме країною ми будемо подорожувати – ви дізнаєтеся, виконавши перше завдання.

Загальне завдання:

- Відкрийте код, прочитайте вірш та за допомогою перших літер кожного рядка складіть слово

(У нашій господі
Калинонька росте,
Рясним та білим цвітом весною зацвіте.
А гарная вербиця над річкою стоїть.
Її осінні листя летить, летить, летить...
Назвати цю країну ви мусите скоріш,
А в цьому допоможе чудовий акровірш!)

- Розумнички! Ви правильно відгадали слово. Нас чекає подорож нашою Батьківщиною – Україною.

Кожна команда отримує український віночок, на квітах якого за допомогою QR-кодів позначено 5 станцій. Учасники зобов'язані пройти усі станції. На кожній з них будуть різні завдання. Після кожного виконаного завдання, команда отримує одну частину карти. Це буде означати, що завдання успішно виконане.

Команда, котра найшвидше збере усі елементи карти і складе її, буде переможницею.

Правила квесту:

1. Координатори слідкують за дотриманням правил.
2. Говорити по черзі.
3. Не штовхатися.
4. Бути активним.
5. Не перебивати іншого.

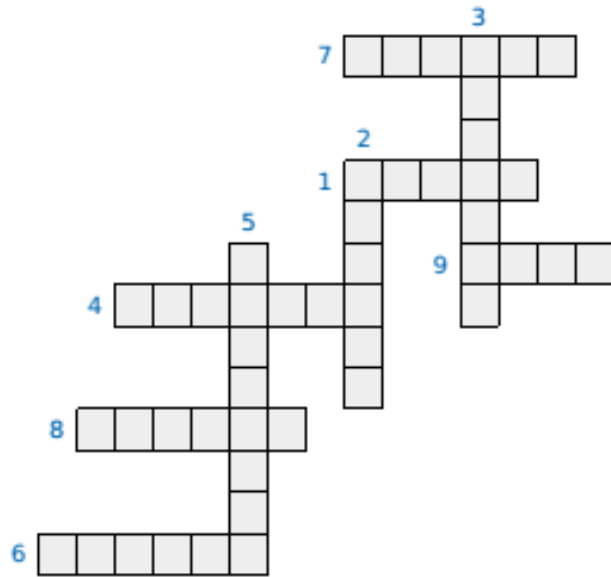
Станція 1 («Українознавці»)

Завдання: Розгадайте кросворд. Дізнайтеся зашифроване слово.

Кросворд

1. Мешканець Запорізької Січі. (Козак)
2. Кущ – символ України. (Калина)
3. Розмальоване великоднє яйце. (Писанка)
4. Різнокольорові прикраси до українського віночка. (Стрічки)
6. Птах – символ України. Щасливий той двір, де є його гніздо. (Лелека).
7. Найбільша річка України. (Дніпро)
8. Український посуд. (Глечик)
9. Столиця України. (Київ)
5. Яке слово утворилося?

Станція 2 («Народна мудрість»)

Завдання «Зberi прислів'я»: з'єднайте лінією початок прислів'я з його кінцем.

1. Людина без Вітчизни, як соловей
2. Без Батьківщини
3. Без верби і калини
4. Без Батьківщини
5. Кожному мила
6. Всюди добре,

немає людини.
 рідна сторона.
 а вдома найкраще.
 без пісні.
 і сонце не гріє.
 немає України.

Станція 3 («Загадкові письмена»)

Завдання: розшифруйте фразу, використовуючи ключ.

--	--	--	--	--	--	--	--

Ключ:

ї		р	
в		є	
к		и	
г		д	
а		у	

Вислів: «Україна – єдина країна»
Станція 4 («Народні символи»)

Завдання 4: знайдіть слова, що відповідають опису, поєднайте їх у пари.

Вишита сорочка	Крашанка
Квіти, листя, сплетені в коло, яким найчастіше прикрашають голову	Соловейко
Розфарбоване куряче або декоративне, звичайно дерев'яне яйце, призначене для Великодніх свят	Рушник
Довгастий шматок тканини для витирання обличчя, тіла, посуду, а також для оздоблення житла в українських оселях	Вінок
Невеличкий перелітний птах із дуже гарним голосом	Вишиванка
Дерево – символ сили й могутності	Верба
Дерево або кущ із гнучким гіллям, вузькими листочками. Найчастіше росте по берегах річок, понад ставками, поблизу копанок	Дуб

Станція 5 («Державні символи»)

Завдання: відшукайте 4 слова, що є назвами Державних символів.

(Герб, Гімн, Прапор, Тризуб)

Підсумок. Команда, яка найшвидше справилася – складає карту і оголошується переможницею.

Учитель. Усі ви сьогодні були активними, кмітливими, спритними. Тож усі ми маємо об'єднатися в одну команду – українців, які багато знають про рідну країну, шанують її символи.

Пам'ятайте – ви майбутнє України! Тож своєю працею, здобутками примножуйте її культуру, своїми досягненнями славите її.

Використані ресурси:

1. Загальне завдання. URL: <https://cutt.ly/MlOMiVd> (дата звернення: 24.02.2021)
2. Завдання 1. URL: <https://cutt.ly/OlOMIZq> (дата звернення: 24.02.2021)
3. Завдання 3. URL: <https://cutt.ly/QlOMRY9> (дата звернення: 24.02.2021)
4. Завдання 5. URL: <https://cutt.ly/HlOMFbX> (дата звернення: 24.02.2021)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Відлацька О.С. Квест-технології як інноваційна форма роботи з педагогічними працівниками у позашкільлі. URL: <https://cutt.ly/sIS2oQO> (дата звернення 20.02.2021)
2. Бура О. QR-код – оптимізатор методичної роботи. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 9. С. 37-39.
3. Буракова Ю. Рух – це здоров'я. *Дошкільне виховання*. 2019. № 7. С. 12-14.

4.Методичний веб-квест «Інноваційні технології у роботі методиста». URL: <https://cutt.ly/als2xtO> (дата звернення 05.02.2021)

5. Полюга Н.Л. Можливості використання QR-кодів в освітньому процесі. URL:

<https://cutt.ly/ils2Qho>(дата звернення 05.02.2021)

6. Совенко Л.В. «Навчаємося цікаво» (квест - технології в практиці педагогів КПНЗ «ЦДЮТ «Дивосвіт»). URL:<https://cutt.ly/fls2UjA> (дата звернення 17.02.2021).

7. Стаєнна О. Квест-технологія: гра, пошук, дослідження. *Дошкільне виховання*. 2019. № 7. С. 3-6.

8. Тренди освіти: як використовувати QR-коди у навчанні. URL: <https://cutt.ly/2lS2DmB>(дата звернення 19.02.2021)

9.6 способів використання QR-кодів на уроках. URL: <https://cutt.ly/UIS2JoR> (дата звернення 09.02.2021)

МАТЕРІАЛИ, ЯКІ МОЖНА ВИКОРИСТАТИ НА ПЕРШОМУ УРОЦІ

1. Кросворд «Вітчизна»

1. Столиця України. (*Київ*)
2. Найбільша річка України. (*Дніпро*)
3. Істоти, однією з особливостей яких є тіло, вкрите пір'ям. (*Птахи*)
4. Різнокольорова прикраса українського віночка. (*Стрічка*)
5. Кущова рослина, символ України. (*Калина*)
6. Мешканець Запорізької Січі. (*Козак*)
7. Розмальоване великоднє яйце. (*Писанка*)
8. Перелітний птах, який будує гніздо за вікном. (*Ластівка*)

	1			В					
		2		І					
			3	Т					
4				Ч					
	5			И					
		6		З					
7				Н					
			8	А					

2. Чи знаєте ви?

1. Які кольорові річки є в Україні?

- ✚ Жовта (басейн Дніпра);
- ✚ Червона (басейн Сіверського Дінця);
- ✚ Біла (басейн Західного Бугу);
- ✚ Чорна (басейни Чорного моря та Дністра);

✚ Руда (басейн Дніпра).

2. Назви яких річок в Україні мають назви свійських тварин?

- ✚ Жеребець (басейн Сіверського Дінця);
- ✚ Бичок (басейни Сіверського Дінця та Дніпра);
- ✚ Свиня (басейн Західного Бугу);
- ✚ Куриця (басейн Дніпра);
- ✚ Бик (басейн Дніпра).

3. Чим відрізняється «гривна» від «гривні»?

✓ **Гривна** – це жіноча прикраса у вигляді нашійного обруча із дорогоцінного металу або знак гідності вождя для чоловіків.

✓ **Гривня** – монета із срібла вагою 205 грамів, яка використовувалась у Київській Русі з XI ст. Нині – назва грошової одиниці в Україні.

4. Який знак сучасної української символіки найдавніший?

Це **тризуб**. Він відомий ще з VI–VIII ст. як символ влади вождів. У Київській Русі тризуб став великокнязівським знаком. Вперше його викарбував Князь Святослав на своїй печатці. За часів правління Володимира Великого тризуб карбували на срібних монетах.

5. Скільки років українському букварю?

Перший український буквар був виданий у Львові друкарем Іваном Федоровим у 1574 році.

6. Де і хто створив першу у світі демократичну Конституцію?

Автором першої у світі демократичної Конституції був гетьман України Пилип Орлик. Документ був прийнятий у квітні 1710 року та мав назву «Конституція прав і свобод Запорозького Війська».

7. Коли Україна стала незалежною державою?

24 серпня 1991 року був прийнятий акт проголошення незалежності України.

8. Як називається регіон, в який входить Черкаська область, Полтавська, Кіровоградська, Дніпропетровська та частина Чернігівської, Київської та Сумської областей?

Середнє Подніпров'я.

3. Колаж «Моя країна – квітучий диво-сад».

Запропонуйте дітям вирізати з кольорового паперу красиві улюблені квіти та прикріпити їх по всій території карти України.

Дії учні супроводжують словами-означеннями, якою для них є Вітчизна (наприклад: «Моя Батьківщина добра, радісна, мирна, безпечна, процвітаюча, щаслива, мудра, щира, доброзичлива, красива...»).

4. Вірші про Україну

Усе моє, все зветься Україна

Буває, часом спіпну від краси.

Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,—

Оці степи, це небо, ці ліси,

Усе так гарно, чисто, незрадливо,

Усе як є – дорога, явори,
Усе моє, все зветься – Україна,
Така краса. Висока і нетлінна,
Що хоч спинись і з Богом говори...

Л. Костенко

Батьківщина

Моя рідна Батьківщина
Має назву Україна.
В мене й нація своя –
Українець в мамі я.
Є у мене й рідна мова,
Де українське кожне слово.

Олексій Довгий

Мати-Україно

Перше наше слово з нами повсякчас,
Мати-Україно, ти одна у нас!
Ниви і діброви, і садів окрас —
Рідна мати Батьківщино,
Ти ж одна у нас!
Хай же мир і дружба поєднають всіх,
І дзвенить дитячий безтурботний сміх.
Нам зоріє доля світла і ясна.
Рідна мати Батьківщино,
Ти ж у нас одна!

Микола Сингаївський

З тобою

Послухай, як струмок дзвенить,
Як гомонить ліщина.
З тобою всюди, кожна мить
Говорить Україна.
Послухай, як трава росте,
Напоєна дощами,
І як веде розмову степ
З тобою колосками.
Послухай, як вода шумить –
Дніпро до моря лине, -
З тобою всюди, кожна мить
Говорить Україна.

Петро Осадчук

Єдина Україна

Нехай ніхто не половинить
Твоїх земель, не розтина,
Бо ти єдина, Україно,
Бо ти на всіх у нас одна.

Одна від Заходу й до Сходу,
 Володарка земель і вод –
 Ніхто не ділить хай народу,
 Бо не поділиться народ.
 І козаки, й стрільці січові
 За тебе гинули в полях.
 У небесах сузір'я Лева
 Нам світить на Чумацький Шлях.
 Стражденна чаєчко-небого,
 Єдині два твої крила.
 Виходим, нене, у дорогу,
 Аби ти вільною була.
 Нехай ніхто не половинить
 Твоїх земель не розтина,
 Бо ти єдина, Україно,
 Бо ти на світі в нас одна.

Д. Чередниченко

За Україну молюся

За соборну вільну Україну
 Аз молюся, Боже мій, до тебе.
 Україну, мову солов'їну,
 Край пшеничний під блакитним небом,
 Ріки збережи й сади веселі,
 Ароматами медів залиті,
 Їх дари солодкі, соковиті;
 Низпошли нам злагоди в оселі,
 У Твоїй руці – Твої ми діти;
 Миру, ласки дай містам і селам,
 Огради од фарисейства й злоби;
 Лихо одверни, тяжкі хвороби,
 Юрби заздрих, нищих та облесних;
 Сподоби розквітнуть на просторах
 Яко на земних, так і небесних.

Д. Білоус

5. Робота з прислів'ями.

- Відновіть прислів'я, співвідносячи їх частини.

Рідний край –	якій своє гніздо не миле.
Україна – рідний край,	земний рай.
Та земля мила,	життя віддай.
Погана та пташка,	про її добробут дбай.
Людина без Вітчизни –	де мати народила.

За рідний край	як соловей без пісні.
Нема кращого у світі,	своя сторона.
Кожному мила	старому не буде вороття.
Рідна земля	ніж твоя сторона.
Нове у нас тепер життя –	і в жмені мила.

1. Завдання для роботи у парах, групах.

✓ Об'єднати дітей у групи, роздати одній групі картки із зображенням різних небесних мешканців: зірки, місяць, сонце, хмари, веселки тощо; другій групі – картки із малюнками мешканців землі, третій – з малюнками мешканців води і т. д. Кожна група від імені тих, хто зображений на картці, придумує діалог чи розповідь про свою Батьківщину.

✓ Робота у парах. Придумати різні означення до слів «Батьківщина» і «Мати». Порівняти їх.

✓ Закінчити речення:

«Я мрію стати...»

«Щоб досягти успіхів у житті, треба мати такі риси характеру: ...»

«Я хочу, щоб...»

«Я зроблю все для того, щоб ...»

2. Запитання для міркувань.

✓ Чому людині такий дорогий той край, де вона народилася і виросла? Розкажіть, де ви народилися, де пройшли ваші перші роки дитинства. Опишіть або намалюйте його.

✓ Як любов до Батьківщини може допомогти людині в її праці і житті?

✓ Що діти можуть зробити для того, щоб рідний край став кращим?

✓ Чим ви найбільше гордитесь у своїй Вітчизні?

✓ Пофантазуйте і складіть усний твір «Україна в 21 сторіччі».

3. Відео про Україну.

✓ Катерина Бужинська. Україна – це ми! URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=nsRstphg3X8>

✓ Квітуха Україна URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=zub6RHsnKkI>

✓ Хай буде мир на всій Землі URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=HDNIoAAGh7c>

✓ Ой у лузі червона калина URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=AUFOqfZNI6E>

✓ Доброго вечора, ми з України! URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=DGGZyQ0SVpg>

✓ Ми з України. URL: https://www.youtube.com/watch?v=9uaI_rVUSZs

✓ Гімн України. URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=wRV9vdYi6vE>

✓ Моя Україно! URL: https://www.youtube.com/watch?v=3_semaRhaw0

✓ Пісня «Добрий день, матусю-Україно!», сл. Н. Рубальської, муз. М. Ведмедері. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3-3R91qSnLY>

Наталія БУГАЙЧУК,

методист з виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

УРОК - КАЗКА «ПТАШКА ЗІ СТАЛІ» 5 КЛАС

Мета уроку:

- формування високодуховної особистості;
- становлення патріотичних переконань громадянина незалежної держави;
- шанування рідної мови, традицій, звичаїв, обрядів рідної країни;
- стимулювання мовленнєвої активності, розвивати здатність виражати свої думки вголос, аналізувати вчинки героїв, робити висновки.

Матеріали для вчителя

Пролунав дзвінок,
Починаємо урок,
Працювати будемо старанно,
Щоб почути у кінці,
Що у п'ятому – А (Б і т.д) класі,
Діти просто – молодці.

Учитель. Дорогі діти, а зараз давайте згадаємо, які ми знаємо казки? Назвіть героїв відомих вам казок. Навіщо люди складають казки? (Відповіді дітей)

- Народ у казках виражає своє ставлення до життя, до різних вчинків, казки розважають, заставляють замислитись про свою поведінку. Вони допомагають бачити зло і боротись з ним.

А зараз ми повернемо машину часу і опинимось у сучасному часі. Як ви вважаєте, в наш час складають казки?(Відповіді дітей)

Сучасна казка «Пташка зі сталі»

Жила собі на білому світі маленька Пташка. Народилася вона у невеличкому селі й відразу загорілася у її серденьку неймовірної сили любов до Батьківщини.

Змалечку була веселою щибетухою із червонястим пір'ячком, яскрава і помітна. Не було такого, хто б не знав Пташину.

Пташка на дух не терпіла несправедливості. Не раз отримувала стусанів, коли відстоювала її. Але хіба ж це може зупинити? Навіть виду не показувала, що важко. І стала прикладом справжньої сміливості! «Це Пташина-вогонь! Про це навіть її колір пір'ячка говорить! Вона вогняна і ззовні, і зсередини! Своїм запалом і енергією усіх надихає!».

Та й життя її було бурхливим і вогняним, бо втрапляла у різні okazії, не могла всидіти на місці... Сміливість і прагнення були в її характері. «Як Пташка скаже – так і буде!» – говорили про неї.

Та одного дня зійшла чорна хмара на її землю, страшний смерч знищував усе на своєму шляху, а закручувало його саме Зло. Зібралось воно Сталевий палац повалити, де міць і сила її краю зберігалася.

Не вагалася Пташка. Полетіла боронити Сталевий палац, нікому не сказавши де вона, аби за неї рідні не хвилювалися. У бою ще більше розпалився вогонь у її серці, а залізний характер переплавився у справжню міцну і непереможну сталь! Боронила, як яструб, свою землю разом з іншими і ніхто не посмів навіть підійти до неї.

Але закрилося небо над Сталевим палацом і вільна Пташина опинилася в глибокому підземеллі зі своїми побратимами. Тільки могутній промінь світла міг побороти Зло, якщо торкнеться купола палацу. Тоді заспівала втомлена, але нескорена Пташка у темряві підземелля пісень, допоки нагорі було справжнє пекло. А з нею й усі, хто був поруч – запалила своїм співом втомлені серця. Співали дружньо і пісня ця летіла над усім світом, пробуджуючи мільйони...

«...Бо плач не дав свободи ще нікому

А хто борець, той здобуває світ!»

– Хто співає так дзвінко? – зашуміли навколо.

– Це Пташка! Але не проста, а Пташка зі сталі! Вона мала би вільно літати, танцювати з листочками, дзвінко щибетати, здійснюючись у синє небо і співати веселих пісень, а натомість обрала сталь і боротьбу!

Своїм співом вона додала сили воїнам, запалила серця і долетів її голос до самісіньких небес й від щирості запалених сердець пролився могутній промінь на Зло, чорноту і темряву. Затряслося усе, задрижало...

– Хто запалив світло? – дивувалися.

– Пташка, яка співає в темноті!

– Чи може одна маленька Пташина так запалювати серця? Це ж дуже важко співати там, де темнота і біль!

– Хтось інший такого б не витримав, але вона – Пташка зі сталі, яку не зламати!

І відступило Зло, налякане силою сталевого серця, співом чистим, як кришталь, збентежене вірністю та любов'ю усіх, хто захищав Сталевий палац, а разом із ним і рідну землю.

Бо сталеві серця нікому не скорити!

Автор: Ірина Мацко. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/218271-ptashka-zi-stali-chudova-kazka-iaku-maie-prochytaty-kozhen-ukrainets>

Обговорення казки, думки дітей. Дайте можливість висловитися всім бажаючим, не спонукайте до розмови тих хто не хоче брати участі в обговоренні.

Пташка зі сталі (справжнє ім'я — Катерина) — українська поетка, акторка, парамедик-доброволець Національної гвардії України, учасниця російсько-української війни.

Де ти зараз?...Пташко з Азову,
Де брати...що з тобою були?
Як літаєш сердечна...без волі,
Що співаєш ти там...в чужині.
Відгукнися...дай вісточку мамі,
Чи в неволі не пишеш листи,
Чи без поля пшеничного...рідна,
Ти не можеш дороги знайти.
Не здавайся Катрусю...молися,
Скільки сили лишилось...кричи,
Щоб кати юродиві...почули,
Щоб свої...не забули де ти!
Оксана Антонів-Дорош

Наталія БУГАЙЧУК,

*методист з виховної роботи комунального навчального закладу
«Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних
працівників Черкаської обласної ради»*

**УРОК - КАЗКА «МОЯ УКРАЇНА», «УКРАЇНА ПОНАД УСЕ»,
«ДУШУ – БОГОВІ, ЖИТТЯ – УКРАЇНІ, ЧЕСТЬ – СОБІ!»**

6-7 клас

Створіть власну сучасну казку, дотримуючись канонів український народних казок. Дайте відповідь на питання «Чим унікальні українці і в чому їхня сила і міць?»

Мета:

- розвивати громадянське мислення та почуття гідності;
- стимулювати до творчої індивідуальності, широкого світогляду, постійного самовдосконалення та розвитку;
- формувати ціннісне ставлення до Батьківщини, рідного краю, почуття національної гідності.

Обладнання: ілюстрації до казок, дитячі малюнки, виставка книг «Українські народні казки», маски, мультимедійний супровід.

Матеріали для вчителя

Найдавнішим жанром героїчного епосу українського народу були билини. На користь їхнього українського походження говорить, по-перше, час виникнення – в період становлення Русі. По-друге, місця, де в билинах відбуваються події, – це Київ, Чернігів, тощо.

Сьогодні прикладів мужності, відваги сміливості, хоробрості, безстрашності, відчайдушності безліч. Боляче бачити кожного дня

повідомлення про смерті кращих синів і дочок нашого народу. Складіть билину про загиблого героя цієї війни, вашого земляка.

План характеристики героя сучасної билини

1. «Ім'я» —любимий народний богатир/нікому не відомий витязь
2. Походження героя.
3. Любов до Батьківщини, прагнення служити своєму народові.
4. Риси характеру: а) сила і стійкість, мужність і самовідданість; б) безкорисливість, скромність; в) почуття власної гідності; г) і т.п.
5. Прославлення в билині героїв, які захищали рідну землю.

Герої, які є лише в українських казках:

Це Дівка-семилітка – дитина, яка, маючи всього лише 7 років, рятує батька від розорення, одну за одною розгадуючи за нього надзвичайно складні загадки пана. Прототипом героїні сучасної казки може бути дівчинка, яка вивезла із

Попасної до Бахмуту чотирьох дорослих. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=4jsTcdlCrWs>

Пан Коцький – старий кіт, якого господар вивів у ліс помирати, але замість того хитрий кіт непогано влаштувався.

Чим вам не герой казки Пенсіонер, який викрав у окупантів повну вантажівку боєприпасів та передав її ЗСУ Повний текст читайте тут: URL:
URL: <https://glavcom.ua/video/pensioner-vikrav-u-okupantiv-povnu-vantazhivku-bojepripasiv-ta-peredav-jiji-zsu-video-832560.html>

Є в нас і ексклюзивні персонажі-страхіття: Залізноноса Баба, матір чорта, страшна відьма із залізним носом – настільки великим, що аж до підлоги дістає, а також Кобиляча Голова – вона має здатність літати і може нагородити за працюватість величезним скарбом або ж – з’їсти за лінощі.

Прототипом героїні сучасної казки може бути Жінка, яка у Києві збила ворожий дрон консервацією. URL: <https://kyiv.tsn.ua/ne-ogirki-a-pomidori-istoriya-pro-te-scho-zhinka-u-kiyeви-zbila-vorozhiy-dron-bankoyu-konservaciyi-viyavilas-pravdoyu-2001595.html>

ДОБРОГО ВЕЧОРА
МИ З УКРАЇНИ

Також автентичні українські герої – Івасик-Телесик, хлопчик, що втік від змія на крилах лебедя, та Котигорошко, який розібрався зі змієм по-своєму – одним ударом величезної булави. Прототипом героя казки може стати 15-річний Андрій Покраса, який поділився інформацією з українськими військовими і ті змогли знищити колону військової техніки. «Він був єдиним, хто мав досвід роботи з безпілотниками в цьому регіоні», — сказав командувач

відділу безпілотної розвідки ЗСУ Юрій Касьянов. «Він справжній герой, герой України». URL: <https://dev.ua/news/drones-1654681619>

Українські відьми

Коли ворог намагався заїхати у Конотоп Сумської області, то отримав попередження від місцевих жителів — тут живуть конотопські відьми, тому стережись.

Звичайно ж, усе це жарти, але ймовірно ефективність прокльонів української жінки може вимірюватись і кількістю ліквідованих ворожих солдатів. Створіть казку на основі вірша "Враже" української поетеси Людмили Горової.

Сію тобі в очі,
Сію проти ночі.
Буде тобі, враже,
Так, як Відьма скаже.
Скільки в святу землю
Впало зерен жита —
Стільки разів буде
Тебе, враже вбито.
Скільки, враже, півень
Вночі кукуріка —
Стільки днів у тебе
Доживати віка.
Богові — Боже.
Ворогу — Вороже.
Буде тобі, враже,
Так, як Відьма скаже.
Скільки зробиш, враже,
Кроків по Україні —
Стільки твого ляже
Роду в домовині.
Стане на півсвіту
Чорного пристріту,
Буде тобі, враже,
Так, як Відьма скаже.
Писанку розпишу,
Люльку заколишу,
Матір твою, враже,
Без дітей залишу,
Батька твого, враже,
Смертю заспокою,
Жінку твою, враже,
Висушу ганьбою.
Богові Боже

Ворогу — вороже
Буде тобі, враже,
Так як Відьма скаже.
Як просію горе
Крізь дрібненьке сито —
Станеш ти про пекло
Господа просити.
Та не буде, враже,
Смерть твоя легкою.
Та й у смерті, враже,
Не знайдеш спокою.
Слово моє липке,
Слово моє кріпке,
Буде тобі, враже,
Так, як мати скаже,
Буде тобі, враже,
Як дружина скаже,
Буде тобі, враже,
Як дівчина скаже,
Буде тобі, враже,
Як дитина скаже,
Буде тобі, враже,
Так. Як. Відьма. Скаже.

«Буде тобі, враже, так, як Відьма скаже»:... URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=nbycGRMiFBA>

В казках за буденними речами приховано багато символів, що мають сакральне значення. Так, наприклад, звичайний ліс, в який іде головний герой безлічі казок, – це насправді символ потойбічного світу: адже саме у потойбічні міфічні герої мають пройти свої ініціальні випробування.

Створіть казку про Місце сили. Прикладів героїчних подій достатньо багато, наприклад «Чорнобаївка», де українські військові вкотре знищили склад боєприпасів окупантів: <https://www.youtube.com/watch?v=x2HvSUucVx8>

А яким символом можуть бути ліси, лани, пустелі і поля України?

Перегляньте ролик «ЗСУ розмінують пшеничні поля» URL:
<https://www.facebook.com/100000833906508/videos/1466230190459765>

Наталія БУГАЙЧУК, методист з виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

УРОК-РОЗДУМ: «ІСТОРІЯ ЩО ТВОРИТЬСЯ СЬОГОДНІ», «ГОЛОВНЕ – В НАС СПІЛЬНА МРІЯ, І ТОМУ МИ ВСЕ ЗУМІЄМ!»

8-9 клас

Це про щемливі історії сьогодення, які потрібно зберігати, примножувати, леліяти. Проєкти про збереження спогадів очевидців, і це не тільки про звірства окупантів, а і про велич духу українського народу.

Мета:

- виховання позитивного ставлення до своєї країни (державницького патріотизму);
- виховання усвідомлення своєї належності до історичної спільноти та культурно-релігійної традиції народу, залучення до культурних цінностей, історії та традицій країни, її Збройних сил;
- розвиток почуття власної гідності, совісті, об'єктивної самооцінки, внутрішньої дисциплінованості.

Матеріали для вчителя «Героїчні вчинки дивовижних людей України»

УКРАЇНСЬКІ МЕДИКИ

<https://vikna.tv/video/lyudy/100-dniv-vijny-ta-100-peremog-ukrayincziv-yakumu-geroyichnumy-vchynkamy-vidznachyls-dyvovyzhni-lyudy-ukrayiny/>

Ірина Язова. Під час окупації Бучі приймала пологи під обстрілами та до останнього залишалась поряд з пораненими, щоб подарувати їм шанс вижити.

Хірург Едуард Хорошун. Організував оборону військово-медичного центру в оточенні та здійснював евакуацію поранених.

Пластичний хірург Олександр проводить по чотири – шість операцій на день. Усе, щоб не лише врятувати життя, але й зберегти пораненим українським військовим їх звичну зовнішність.

Дитячий нейрохірург Павло Миколайович 46 днів прожив на роботі в лікарні Охматдит, де оперував хворих та поранених будь-якого віку.

ПРИВИД КИЄВА

У перші дні повномасштабної війни у мережі почали з'являтися перші повідомлення про неймовірного пілота, який збивав десятки ворожих літаків. Виявилось, що Привид Києва — це збірний образ пілотів 40-ї бригади тактичної авіації Повітряних Сил, які захищають небо столиці. У квітні в Японії анонсували вихід манги про легендарного українського пілота – Привида Києва.

МИРНІ ЖИТЕЛІ ХЕРСОНУ

Скільки було можливо, люди виходили на вулиці та протестували. Мирні жителі міста зупиняли танки голіруч та навіть одного разу осідлали один з них, прикрасивши все дійство українським прапором. Їм вже довелось пережити багато страшних речей, про які всьому світу ще належить почути та побачити у майбутньому.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ

Дівчинка "награла" у шахи понад 20 тисяч та все до копійки віддала ЗСУ.
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=s5EEpb9UMhs>

УКРАЇНСЬКІ ПЕНСІОНЕРИ

URL: <https://vikna.tv/video/lyudy/100-dniv-vijny-ta-100-peremog-ukrayincziv-yakumu-geroyichnymy-vchynkamy-vidznachyls-dyvovyzhni-lyudy-ukrayiny/>

Звичайно, перерахувати кожного, хто зробив щось звичайне у своєму розумінні та надзвичайне на погляд світу, просто неможливо. Наприклад на Буковині, 82-річний Микола Шевчук віддав всі свої заощадження на підтримку української армії. А 94-річна Марія хоч і не збирала все життя гроші, але вирішила, що може все одно допомогти Україні, тому віддала майже всю пенсію на потреби ЗСУ. Від неї не відстає її 84-річна тезка з Балти Одеської області, яка пережила гетто, вирішила теж віддати пенсію для української армії.

У Мотижині Київської області 70-річна жінка "наводила" артилерію Збройних сил України на російську техніку. Вона повідомляла місце розташування ворожих об'єктів українським бійцям. Пенсіонерка допомогла ЗСУ знищити кілька десятків одиниць ворожої техніки. На жаль, героїзм жінки коштував їй життя. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/05/3/248498/>

УКРАЇНСЬКІ РОМИ

Уночі, 27 лютого, роми вкрали у російських загарбників танк. Сталося це недалеко від Каховки, в селі Любимівка Херсонської області. URL: <https://www.unian.ua/war/pid-кахovkoyu-ukrajinski-romi-vkrali-u-rosiyskih-okupantiv-tank-novini-vtorgnennya-rosiji-v-ukrajinu-11720335.html>

УКРАЇНСЬКІ "ГОПНИКИ"

Історія про те, як "гопники" відібрали в росіян БТР на Оболоні та передали його українським військовим також стала частиною народної творчості. URL: https://vgoles.ua/news/u-kiievi-gopniki-napali-na-rosiyskih-viyskovih-ta-vidzhali-btr-z-yavilasya-istoriya-zahoplennya_1415806.html

УКРАЇНСЬКІ БЕЗХАТЬКИ

Вони ночували у підземках та підвалах, там, де доведеться, а їжі вистачало всього на день. Таким було життя безхатніх людей і до повномасштабної війни. Однак це не зробило їх інакшими, та коли постало питання захисту своєї держави, без зайвих думок пішли допомагати. Хтось відправився у тероборону, а дехто пішов волонтерити, доводячи світу — куди б життя не завело українця, той завжди знайде в собі сили допомогти іншим. URL: <https://vikna.tv/video/lyudy/100-dniv-vijny-ta-100-peremog-ukrayincziv-yakumu-geroyichnymy-vchynkamy-vidznachyls-dyvovyzhni-lyudy-ukrayiny/>

ІСТОРІЇ З ПРОСТОРУ ІНТЕРНЕТУ за хедштегом:

#нескоренінезламні

#ІсторіїВідВійськових

💙 💛 **ІСТОРІЇ ВІЙСЬКОВИХ, ЯКІ ЗАГИНУЛИ НА ВІЙНІ**

Сумарну кількість втрат зі своєї сторони Україна не називає. Але за безіменними цифрами та повідомленнями про смерть стоять конкретні люди з планами на майбутнє, зруйнованими мріями, осиротілими дітьми та вбитими горем батьками. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61754580>

Такі історії не мають права губитися.

Боже! Бережи Україну!

*«І жах, і кров, і смерть, і відчай,
І клекіт хижої орди,
Маленький сірий чоловічок
Накоїв чорної біди.*

*Це звір огидної породи,
Лох-Несс холодної Неви.
Куди ж ви дивитесь, народи?!
Сьогодні ми, а завтра — ви»*

Ліна Костенко

*Розп'ято нас між заходом і сходом,
Що не орел — печінку нам довбе.
Зласкався, доле, над моїм народом,
Щоб він не дався знівечить себе.*

Ліна Костенко

Наталія БУГАЙЧУК, методист з виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

ПРО УКРАЇНУ - ДЛЯ СВІТУ ТА УКРАЇНЦІВ У СВІТІ

💙💛 10-11 клас

«Творимо історію разом!», «Україна в контексті Європейської культурної спадщини»; «Чи людством бути люди ще спроможні»; «Україно, тобі є що сказати світові»; «Цінності сучасного світу»; «Синергія традицій і сучасності»

Мета:

- виховання почуття гордості за успіхи держави, біль за невдачі;
- залучення до культурних цінностей, історії та традицій країни,
- повага до історії, культури, традицій, вірувань, менталітету;
- усвідомлення того що патріотичне ставлення до суспільства і держави виявляється не тільки в героїчних діях, а більше в буденних та самовідданих справах;
- повернення історичної пам'яті;
- виховання позитивного ставлення до «малої батьківщини» (свого міста, краю, регіону) тобто етнічна само ідентифікація.

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ

Ці дні обов'язково будуть вписані в українську історію. І зараз від багатьох залежить, як саме про них потім писатимуть. Українська історія твориться зараз. Зрештою, не лише українська.

Новий горизонт завдань для української нації – це ліквідація нарративу про «2 братні народи», яку росія активно вкорінювала в мізки європейців ще з часів розвалу СРСР. На внутрішньо-українській арені ця «байка» остаточно дискредитована через війну розпочату «братом». А от із європейцями, із зовнішнім горизонтом доведеться працювати.

Як слушно зауважив журналіст і телеведучий Остап Дроздов, 30 років у Європі не існувало жодного українського дискурсу. 30 років ніхто не займався позиціонуванням України як унікальної ідентичності. 30 років візію про Україну послідовно формувала росія. Тож не дивними є ставлення до нас європейців, які десятиліттями дивилися на Україну через російські екрани, як до «молодшого», «недолугого», «народу третього світу». Тому європейці досі не розрізняють наших від руских. Із цим ніхто не працював. Концепт «2 братні народи» щедро фінансувався «старшим» за мовчазної згоди «молодшого».

Крах цієї псевдоідеї наразі став лише нашим внутрішнім надбанням. А цього мало. Потрібен експорт. У загальноєвропейський дискурс має увірватися просування ідеї про Європейську Україну. На всіх світових майданчиках треба заявляти про остаточний відрив від «русского міра» і доводити це заборонаю всіх його проявів у себе. Настав час казати інше й протилежне і донести до світу національно-визвольну природу нашої війни.

Як причину агресії проти України президент росії путін, серед іншого, навів «аргументи», так би мовити історичного характеру. Мовляв, Ленін і більшовики свого часу створили якусь не таку Україну. Уявлення путіна про українську історію вражають своєю химерністю.

Аналізуючи історичні факти, приходять розуміння, що напад росії був цілком передбачуваним. Це проблема українців – нездатність пам'ятати. Інколи вона видається нам чесною, ми думаємо, що це – здатність прощати. Тільки це – не прощення. Це дошкульне місце, вразлива сторона нашого народу, понад 300-літній стокгольмський синдром, психологічно несвідомий захисний стан, який характеризується прив'язаністю жертви до кривдника і який щоразу змушує нас забувати усе зло що спричиняє нам «сусід».

2014 рік. Крим, Донецьк, Луганськ. Ми масово відвідуємо концерти російських артистів, дивимося російське кіно і телешоу, працюємо в російських компаніях, тримаємося за «вк» та «однокласники», в містах ми продовжуємо зневажати українську мову, ми поводимося так, наче росіяни нам брати, а вони називають нас «хохлами», бо росіяни мають хорошу пам'ять.

Незаперечні Історичні факти, які знають в росії, але навмисно замовчують, бо соромно за них:

Вперше Україна згадується у літописній повісті про похід Ігоря Святославовича на половців у 1185. У багатьох джерелах Русь ототожнюється саме з Україною. Вперше термін «Росія» знаходимо за правління Івана Грозного на 400 років пізніше.

Вищі навчальні заклади:

Російська академія наук була заснована 1724 р., Московський університет – у 1755. В Україні Острозьку академію засновано 1576 року,

Львівський університет засновано 1661 р. Друкований буквар в Україні вийшов у 1574 році у Львові, у Московському царстві це сталося на 60 років пізніше – у 1634 році.

Релігія:

Київська митрополія заснована 988 року, а Московська лише 1458 року. Київська ж митрополія на 460 років старша за Московську.

Столиці:

Київ засновано 482-го року, м. Москву засновано 1147 сином Володимира Мономаха Юрієм Долгоруким. Київ старший за Москву на 665 років.

Перший монарх, коронований у Московському царстві — Іван Грозний 1547 р. у наших землях Данило Романович Галицький – 1253 р.

Монгольське ярмо:

Київ позбувся Монгольського ярма 1363 року після битви на Синіх Водах; Москва втратила ярмо 1480 року після стояння на Угрі, а данину Кримському хану Московія платила до 1700 р., включаючи початок правління Петра І.

Автор однієї з перших у світі конституцій **Пилип Орлик**. 5 квітня 1710 р. був обраний гетьманом. Цього ж дня він оголосив «Конституцію прав та свобод війська Запорізького». У США конституцію прийняли 1787 року. У Франції та Польщі лише у 1791 р.

Історичні факти, які слід знати:

- Державу під назвою Московія цар Петро І перейменував на Росію аж у 18 столітті, 1721 року!

- Плем'я Мокші назвало свою річку Москва, а переклад цієї назви, з мови Мокші, звучить як «брудна вода»! Будь-які інші мови не можуть перекласти слово Москва. Слово «кремль» є татарським і означає "укріплення на височині"!

- У середні віки всі картографи Європи писали та проводили кордон Європи вздовж кордонів Русі (Русь – це територія нинішньої України)! А Московія - улус, зі своїми фінськими народами, була складовою Орди, і Європа її справедливо відносила до Азії!

- Катерина II після окупації Руської Держави — Великого князівства Литовського 1795 р. своїм наказом веліла назвати угро-фінські племена Московії якимись "великоросами", а українців - справжніх русичів – малорос.

- Ніхто і ніколи не бачив в оригіналі договір про возз'єднання між Московією та Україною, який нібито підписаний Б.Хмельницьким та Царем А.Романовим.

- Археологи Московії досі шукають артефакти, що підтверджують достовірність Куликовської битви, але поки що безуспішно, ось тільки байку про перемогу Д. Донського над Мамаєм співають досі на всі голоси.

- Псковська, Новгородська, Смоленська обл. Росії, - це колишні слов'яно-руські князівства і до угро-фінської Московії вони не мали жодного відношення, поки Московія-Орда не окупувала їх відповідно в 1462, 1478 і 1654 роках. В інших областях Московії ніколи не жили слов'янські племена та народи.

Наші люди й самі того не очікували та й досі не визнають свою надзвичайність. Кажуть, просто робили те, що могли. Просто відчували, що це потрібно.

💙💛 **Про волонтерський рух в Україні сьогодні з захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним.** Розквіт волонтерської діяльності у нас припав на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави.

Сьогоднішньому волонтерському руху в Україні мало аналогів не тільки в країнах колишнього СРСР, а й на Заході, звідки, власне, й прийшов термін «волонтерство». Щоденно кількість тих, хто приєднується до волонтерського руху в Україні зростає, волонтером може бути кожен. Для цього не потрібно мати надзвичайних вмінь чи навичок лише бажання і розуміння, що ти хочеш досягти. Волонтерство не має вікових обмежень.

💙💛 **Дивитися український ютуб і кіно, читати українську літературу, слухати українську музику, наново вчити історію й культуру - не з колоніальної, а з нашої точки зору.** І ділитися цим зі знайомим з-за кордону і всередині країни, бо ж історію добре знають точно не так багато людей, як хотілося б. Історію трагедій, Голодомору, окупації - і разом з тим історію опору і сили.

Культуру, яку забороняли - і разом з тим культуру, яка допомагає зберігати себе і свою ідентичність. Українці вже достатні для того, щоб бути, просто по факту нашого існування. Ми вже достатньо великі щоб не тягнути у свою культуру всякий непотріб. Ми вже достойні місця у світі, нам не треба доводити право на нього. І ми маємо право захищати свої межі. За підрахунками спеціалізованої установи Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки й культури ЮНЕСКО, в Україні в ході бойових дій, станом на 24.06.2022, були частково або повністю зруйновані 152 культурні об'єкти. Серед них - 70 релігійних споруд, 30 історичних будівель, 18 будинків культури, 15 пам'ятників, 12 музеїв і сім бібліотек. Три чверті пошкоджених об'єктів сконцентровані в трьох регіонах: у Донецькій, Харківській та Київській областях, повідомила міжнародна організація.

♥ **При підготовці Першого уроку скористайтеся:**

Тематичними матеріалами від Українського інституту національної пам'яті, в тому числі інформацією про етапи створення української держави, відновлення незалежності, Конституцію Пилипа Орлика. URL: <https://uinp.gov.ua/>

Дослідницьким проектом «Код нації» – це масштабне дослідження цінностей українців, це про українську націю і що саме сьогодні визначає приналежність людини до певної нації: URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Q7tWfDBI9-c>

Матеріалами з сайту «24 tv.ua» Історія обману (культура та ментальність українців і росіян) URL: https://www.youtube.com/watch?v=b19_J6eDncA; Духовне рейдерство: як росіяни крали українську музику та композиторів URL: https://24tv.ua/duhovne-reyderstvo-yak-rosiyani-krali-ukrayinsku-novini-rosiyi_n1715690

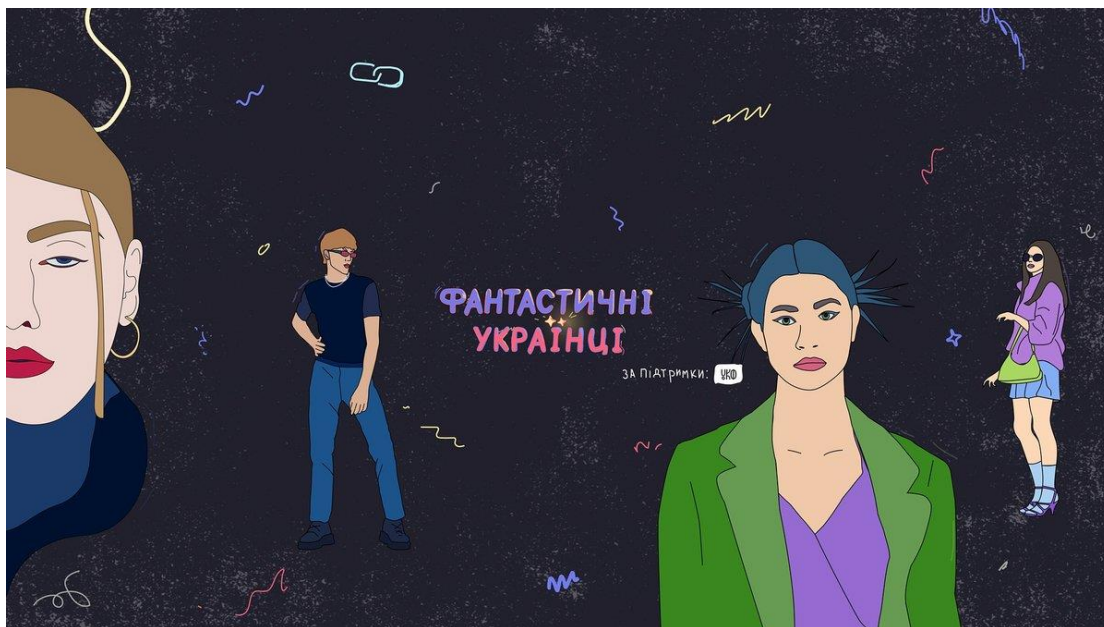
Матеріалами з сайту «Знаєм 24» Відмінність менталітетів URL: <https://upmp.news/ua-in-ukraine/naskilky-naspravdi-vidriznyayutsya-kultura-ta-mentalnist-ukrayintsiv-i-rosiyan-istoriya-obmanu/>

Матеріалами проекту Радіо Свобода Імперські історичні міфи, якими живиться уява російського зверхника, а також про місце Леніна в українській

історії «Історична Свобода» URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-istoriya-viyna-putin/31728253.html>

Матеріалами сайту «Цікаві факти» Українки, за походженням, що правили іншими країнами: URL: https://okiua.blogspot.com/p/blog-page_9.html

«Ми не повинні передавати цю війну нашим дітям тому, що наші батьки передали її нам». URL: <http://surl.li/crsfw>

💙 💛 І пам'ятайте, наша унікальність у загартованості, свободолюбстві та адаптивності. Наша перспектива – розвивати спроможність до стратегічного та аналітичного мислення, моралі, права і соціальної відповідальності; поважати факти. Наші герої не прилітають до нас із космосу. Героєм може стати звичайний хлопець з вашого будинку, або дівчина з сусіднього двору.

Українці нація крутих та сміливих людей. Нині у світі важко знайти іншу державу, яка настільки впевнено бореться з агресором. Ми – не придатак росії, ми – вільні люди з світлим майбутнім, надіями, стратегіями, прагненнями, перспективами і можливостями.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ І ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Українські звитяжці. Історична подорож у часі. Славетні імена України». URL: <https://old.uinp.gov.ua/methodic-materials>; (дата звернення: 30.03.2022).
2. 10 речей, яких ви не знали про українські казки. URL: <https://vsviti.com.ua/ukraine/57506>(дата звернення: 22.06.2022).
3. Вокс Україна. URL: <https://voxukraine.org/pidtrymka-vnutrishno-peremishhenyh-osib-potochnyj-stan-ta-shho-robyty-dali/>(дата звернення: 22.06.2022).
4. Наративи, які зараз росія просуває проти України. Кулеба після Давоса .URL: <https://tvoemisto.tv/blogs/navishcho-vam-tsya-vazhka-viy-na-ta-inshi-naraty-vu-yaki-rosiya-prosuvaie-proty-ukrainy-u-sviti-132889.html>(дата звернення: 22.06.2022).
5. Закон про освіту № 2145-VIII від 5 вересня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 30.05.2021)
6. Закон про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 25, ст.190). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-19#Text> (дата звернення: 13.05.2022).
7. Кодекс безпечного освітнього середовища. Методичний посібник Схвалений Міністерством освіти і науки України (протокол № 2 від 13 червня 2018 р.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidialubingu/21kbos.pdf> (дата звернення: 30.03.2022).
8. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: Монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с. URL: http://eprints.zu.edu.ua/6217/1/kozlovez_monograf.pdf (дата звернення: 22.06.2022).
9. Мультимедійна платформа іномовлення України URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3486838-vstignuti-do-1-veresna.html> (дата звернення: 22.06.2022).
10. Наказ МОН від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641» URL: <https://imzo.gov.ua/2022/06/08/nakaz-mon-vid-06-06-2022-527-pro-deiaki-pytannia-natsional-no-patriotychnoho-vykhovannia-v-zakladakh-osvity-ukrainy-ta-vyznannia-takym-shcho-vtratyv-chynnist-nakazu-ministerstva-osvity-i-nauky-ukrainy/> (дата звернення: 13.05.2022).
11. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf (дата звернення: 30.05.2021).
12. Остап Дроздов: «Екзистенційність війни українців полягає у демонтажі безглуздої нісенітниці про "братні народи"» URL: <https://portal.lviv.ua/news/2022/04/13/ostap-drozdov-ekzystentsijnist-vijny->

[ukraintsiv-poliahaie-u-demontazhi-bezhluzdoi-nisenitnytsi-pro-bratni-narody](#)(дата звернення: 22.06. 2022).

13. Офлайн навчання в умовах війни: чи готові школи і що можуть зробити батьки для безпеки дітей URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/oflain-navchannia-v-umovakh-viiny-chy-hotovi-shkoly-i-shcho-mozhut-zrobyty-batky-dlia-bezpeky-ditei-279929.html> (дата звернення: 22.06. 2022).

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 № 673 про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-%D0%BF#n11> (дата звернення: 13.05. 2022).

15. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України Лист МОН № 1/6267-22 від 10.06.22 року URL:https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86625/ (дата звернення: 22.06. 2022).

16. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді URL: <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/> (дата звернення: 03.05. 2022).

17. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 30.03. 2022).

18. Сайт Інституту модернізації змісту освіти. Банк досвіду виховної роботи URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/> (дата звернення: 03.05. 2022)

19. Сайт комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» URL: <http://oipop.ed-sp.net/?q=node/53083> (дата звернення: 03.05. 2022).

20. Сайт Нова освіта. URL:<https://osvitanova.com.ua/> (дата звернення: 22.06. 2022).

21. Сайт Українського інституту національної пам'яті. URL: <https://goo.su/1Vi5>; (дата звернення: 03.05. 2022).

22. Українське козацтво у XX-XXI сторіччі. URL: <http://vijsko.milua.org/i3.htm>; (дата звернення: 30.03.2022).

23. Уніан. Інформаційне агентство. URL: <https://www.unian.ua/> (дата звернення: 22.06. 2022).

24. Черкаська центральна міська бібліотека для дітей ФБ сторінка. URL:https://ms-my.facebook.com/permalink.php?story_fbid=312717977672994&id=100956068849187 (дата звернення: 22.06. 2022).

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОПОПІ ЧОР»
Зам. №1635 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1